

GUDU IZPIRITUALA

Joanes Haraneder

Iturria: *Gudu izpirituala*, Ioannes Haraneder (faksimilea). Hordago, 1978.

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/H/HaranederGudu.htm>

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabego Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

GUDU IZPIRITUALA
zeinetan aurkhitzen baitdire
pasioeen bantzutzeko eta bizioen garaitzeko
moyenik hoberenak eta segurenak

N.I.D. Donibane Lohitzuko Jaun Aphezak berriro Eskuararat itzulia.

Saltzen da Bayonan,
L.-M. Cluzeau, liburu eta paper marxantaren baithan,
Kathedraleko Plazan, N. 13.
1827

Toulouse, Imprimerie de J.-M. Corne, rue Pargaminières, n. 84

IRAKURTZAILEARI ABISUA

Gudu izpiritualaren Liburuak bere izenarekin dakharke bere Laudorioa. Bizitze saindu eta Yainkozko bati dagozkon gauza guziak hitz gutitan zerratzen ditu, Ebanyelioko Maxima handien, eta guziz nork bere buruaren mesprezatzeko eta zehatzeko moyenak irakhasten ditustenen Bilduma labur bat da. Ezin irakur deiteke edifikatua izan gabe. Huntaz baliatzen yakinen duena laster errendatuko da presuna izpirituak, eta denbora gutiz ikhasiko du kreaturatarik urruntzen, Kreatzailearekin yosia egoiteko.

Efetu haukien hainitz exenplu banituzke ekhartzeko; bainan kontentatzen naiz San Franses Saleskoarenaz, zeinak Liburutto hau berekin, hogoi urtheren inguruaz, erabili baitzuen, eta hau irakhurriaren fortxaz igan baitzen eta heldu perfekzionerik gorenera. Hau deitzen zuen bere direktora; eta maiz irakhurtzea gomendatzen zaroten gidatzen zituen presuna guziei. Ez zuen Jesu-Kristoren Imitazionearen Liburua baino gutiago estimatzen: haren gainean zerbeitetan emaiten ere zioen preferentzia eta garaia; zeren bi Liburu hauk xede berekoak izan arren, (zeina baita Yainkoa ez den guzietarik laxatuak izaitera Arimak erakhartzea) moldeak diferentak baitdituzte. Imitazionea, elkharrekin aria sobrarik bethi ez duten Septenzia hainitezko mulzo bat da: ordean Gudu izpiritualak propos segituak, eta materiak funtseraino tratatzen ditu. Dena dela, San Fransesek liburu hau eskuetan zuen maiz, eta egunik ez zuen pasatzera usten zenbeit Kapitulu, edo bederen zenbeit plama irakurri gabe. Hala hala, erran daiteke bere bizi guzian huntako izpiritua hartu beharrez, thematu dela; eta hemen hartu zituela Erregela hek, zeinetaz bethi, bere pasioenen eta bere bihotzeko mobimenduen gainean zuen nausitasun oso haren ardiesteko, baliatu dela.

Liburu, Nazione guziez estimatu hunek famak eta merezimenduak altxa arazi du ihardukitze handi bat hainitz Ordenetako Fraiden artean, hunen Egile egiazkoa nor denaren gainean. Ordean huntaz izanen da, Imitazioneaz dena: yakin gabe nor duen egiazko Autora, eta zein Lengoayetan egin izatu den, azken mendeetaraino irakurria izanen da, eta guzietan fruituak ekharriko eta progotxuak eragingen ditu.

Lehen itzulia izatu da Eskuarara; ordean Eskualduna ez zen itzul-tzaile batek egin ohi zezaken Eskuara gaits eta arraño gabeko batera; eta

ordukoan ez ziren hogoi eta hamahirur Kapitulu baizen; huntan arkhituko ditutzu bietan hainbertze.

Balia zaite beraz Liburu guziz on, ordean, ene parthetic ahal xumeen araberako Obra aphur huntaz; hemengo erregelek markatzen darotzuten bezala gudukatu ondoan lurraren gainean, ardiets dezazun Jesu-Kristoren Soldado egiazkoentzat preparatua den Khoroa Dohatsuen egoitzan. Hori izatu da ene trabailuaren xedea, zeinaren saritzat errekeritzen baitzaitut ni zure Othoitzetan partaler egitea.

GUDU IZPIRITUALA

Nihor ez da khoroatua izanen, ongi gudukatu daitena baizen.
(II Tim, 2.)

LEHENBIZIKO KAPITULUA

Zertan datzan gristiñoaren perfekzioea: hunen ardiesteko, gudukatu behar dela; eta Gudu huntan bitoria eramatekotzat, lau gauza nezesario direla.

Baldin, o Ene Arima! desirutzen baduzu Ebanyelioko perfekzioearen gorenera igaitea, eta zure burua Jaiñkoarekiñ haiñ hertsiki yuntatzea, non ez baitzare harekiñ, ispiritu-bat bera baizen, izanen; erran eta imayina ahal deiteken deseñu guzietarik, handiena eta nobleena den hau konplitzeko, yakin behar duzu berehala, zer den, segurki eta perfetki, Izpiritual izatea.

Nola batzuek izpiritualtasunari ez baitdiote kanpotik baizen behatzen, uste dute, izpiritual izatea datzala penitenzia agerietan eta kanpokotan, hera, izifriña, barur eta gaubeilletan, eta bertze hunelako mortifikazioeetan.

Haiñitzak, (eta bereziki emakumeak), bertutean fiñkatuak eta ahi-tuak direla imayinatzen dire, noiz eta ere usantza bat hartu baitute, mihiz othoitz luzeak egitekoa, haiñitz Meza entzutetako, Elizan denbora haiñitz egotetako, maiz Komuniatzetako.

Batzuek, (bai eta komentuetan Jaiñkoa zerbitzatzen dutenek ere), uste dute, perfet izateko asko dela, khoroara goatetik ez behiñere faltatzea, erretretan, eta hitzik egiñ gabe egoten lakhetzea, eta Ordenako Erregela ongi gardatzea. Horlatan perfekzioea batzuek ezartzen dute pratika edo debozioe batzuetan, eta bertzeek bertze bertzeek batzuetan: baiñan segur da guziak tronpatzen direla. Ezen nola kanpoko pratika horiek ez baitdire, edo saiñdu perfet izateko dispozioe batzu baizen, edo saiñdutasun perfet baten fruitu batzu baizen; eziñ erran deiteke, horietan datzala giristiño baten perfekzioea, eta egiazki izpiritual izatea.

Horiek dire, egia da, funski izpiritual eta egiazki perfet errendatzen gaituzten moian balios batzu: eta, behar den ponturañokoan pratikatzen direnean, haiñitz zerbitzatzen dire, naturaleza, ungira bethi uzkur eta gaizkira bethi lehiatsu denaren, borthitzeteko, gure etsai bethikoaren borrokak edo atakadak apartatzeko eta erreferatzeko, eta haren arte gaxtoei ihes egiteko; eta fiñean, yustu guzientzat, eta beregainki izpiritualtasunaren hastean direnentzat, nezesario diren, laguntza bereziak Miserikordien Aita ganik ardiesteko.

Horiek dire oraiño, presuna osoki saiñdu eta izpiritual direnen baitan, bertute ohitu eta kontsumitu baten fruitu exselentak. Ezen haiñek bere gorphutzak dorpheki tratatzen dituzte edo bere huts iraganen punitzeko, edo bere Kreatzaillaren aiñtziñean humiliatuak eta sumetituak egoteko.

Egoten dire bakhartasunean eta ixiltasunean mundupetik urrhunduak, bere buruak huts den xumeenatarik goardatzeko; eta ez izateko gehiago konbersazionerik Zeruan Aiñgeruekiñ baizen: Obra onetan eta Jaiñkoaren zerbitzuan okupatuak dire; bethi othoitzean daude; Salbatzallearen Biziazen eta Pasionearen: gaiñean Meditazionean egoten dire, ez kuriostasunaren ispiritu batez, ez zeren hortik bere sensuetan zenbeit gozo hartzen duten; baiñan zeren handizki desiratzten baitdute hobeki ezagutzea, alde batetik, Miserikordia dibinoaren handitasuna, eta berze aldetik, bere eskergabetasunaren hedadura; zeren lehiatu nahi baitdute *geroago eta gehiago* Jainkoa maitatzera, eta bere buruak higuñtzeraz, eta bereziki Jesus maitea segitzera: garraiatzen dutelarik haren Gurutzea; ukho egiten diotelarik bere amodio propialari; errezibitzen dituztelarik maizago Sakramenduak, eta hau, bertze xederik gabe, Jaiñkoa ohoratzea, harekiñ hertsikiago yuntatua egotea baizen; Ifernuko atakaden kontra borthitzago errendatzea baizen.

Kontrarioa gerthatzen zaie yende xehe grosierei eta imperfetei, zeñiek bere debozionea ezarten baitute pratika kanpokoetan: eta maiz, bekhatu ageriek eta eskandalosek baiño, kalte gehiago egiten daroe; ez, bere baitarik onak ez izanez, baiñan zeren horietz gaizki baliatzen diren. Halako gisaz horiei lotzen zaizte, non, bere bihotzen gaiñean atzarriak egotaz negliaturik, libertate osoa ematen baitdiote bere bihotzari; uzten baitdute bere pendurak segitzera; eta libratzen Satanen tronperien menerra. Eta orduan izpiritu Enganiatzaille hunek, ikhusirik bide xuxenetik urhunduak dabilzala, ez xoillki gonbidatzen ditu, kanpoko pratika hek gozturuekiñ kontinoatzera, baiñan oraiño bethetzen diote imayinazionea Parabisuko gozoen idea falso batez, non uste baitdute, ya Aiñgeruen artean direla, eta Jaiñkoaren presenziaz gozatzen direla. Bere othoitzean daudezenean, malezioski inzpiratzen daroe Jaiñkozko pensamendu halotak, kuriosak, agradagarriak; nolazbaitere mundurekiñ eta munduko gauzeikiñ hautsirik, hirurgarren Zeruraño altxatuak direla uste izan dezaten-tzat.

Baiñan aski da, hekiñ bizitzeko moldearen gaiñean, atenzione, den gutiena egitea; ikusten da hekien errebelamendua: eta ageri da, galdegiten dugun perfekzione halto hartarik, zeñ apartatuak eta urhun diren. Ezen

gauza guzietan, handietan nola tipietan, bertzeen gaiñeko eta nausi izan nahi dute; ez dute yuiatzen bere yuiamendu propialaz baizen; eta berei datxeizkoten gauzen gaiñean itsuak, bethi begiak idekiak daduzkate, bertzeen akzioneerik goardia emateko, ondoan hetaz, gaizki errateko, Baldiñetaria munduan dutelako fama on funtsgabeko horri, (zeiñaren gaiñean yelos agertzen baitdire) norbeitik daiñu den xumeena egiten badio, baldin usatzen duten debozionearen edozeñ pratika kitatzea manatzen bazaiote, guziak nahasiak eta estranizki khexatuak edo inkietatuak dire. Baldiñ Jaiñkoak berak ere markatzen badu, nahi diotela haiñei bere buruak ezagut-arazi, eta perfekzionerako bide egiazkoa irakhatsi; hortakotz egortzen badiotze trabesiak, eritasunak, pertsekuzionerik krudelenak, (zeiñak baitdire Jaiñkoaren zerbitzarien fidelitatearen frogarik segurenak, eta haren ordenarik, edo permisionerik gabe gerthatzen ez direnak) orduan agertzen da hekien barrena, urguilleriaz hondoraiñokoan pozoiñatua.

Bizitze huntako gerthakari guzietan, nahiz onetan, nahiz gaxtoetan, ez dakite zer den Jaiñkoaren borondatearekiñ berea konformu atxikitzea; haren beso guziz puxantaren azpian behetituak eta humiliatuak izatea; haren yuiamendu, yustu bezain, gorde eta eziñ zundatuzkoei sumetituak egotea; Jesus humiliatuaren eta zaurizatuaren etsenplutan, kreatura guzien azpian bere buruak ematea; bere pertsekutatzaillen maitatzea; orhoiturik Ontasun dibinoa, *erran nahi da Jaiñkoa*, gure etsaiez baliatzen dela, gu nahigabetan kostumatzeke, eta biak elkharrekiñ trabailatzeko, ez xoillki gure salbamendua egiten, baiñan oraiño gu perfekzionera igan-arazten. Hortik heldu da, galduak izateko hurrisku hurbill batean bizi baitire. Ezen amodio propialaz illhunduak eta goibelduak diren begiez, begiraturik, eta bere buruei eta egiten dituzten akzione berenez onak direnei, berehala urguillos errendatzen dire; bere buruak Zeruko bidetan haiñtzi aiñtziñatuak baidauzkate; eta maiz urguillutasun hunek haiñ handizki itsutzen ditu, non Jaiñkoaren Grazia guzien gaiñeko extraordinario bat behar baita, haiñen konbertitzeko.

Non ez den hala, egun oroz frogatzen dugu pena haiñtzi gutiago behar dela bekatore eskandalos, eta deklaratu baten konberti-arazteko, ezen ez, bertutearen kaparen azpian, bere buruari ere gordea eta borondatezki gerizatua dagoen bekhatore bat bihur-arazteko. Orai ungi konprenitzen bide duzu, bizitze izpirituala ez datzala aiphatu ditugun gauza horietan guzietan, baldiñ ageri diren partetik baizen, ez baditugu konsideratzen. Huna bada propialki zertan datzan izpiritual izatea: Jaiñkoaren Ontasun eta Handitasun infinitua, ezagutzean, eta denbora berean gure

aphaltasuna eta gaizkirako pendura sentitzean; Jaiñkoa maitatzean, eta gure burua gaitzestean; garen guziak, ez xoillki Jaiñkoari, baiñan oraiño kreatura guziei haren gatik sumetitzean; gure borondate propialari osoki ukho egitean, harena segitzekotzat; eta guzien gaiñetik, hauk guziak egitean, haren Izen saiñduaren gloria xoillaren amoreak gatik; hari atsegiñ egiteaz landan, bertze deseñurik gabe; xoillki zeren hark horrela nahi duen; eta zeren merezitzen baitu kreatura guziez maitatua eta zerbitzatua izatea.

Hori da, yustuen bihotzetan Izpiritu saiñduak ezarri duen, amodiozko Legeak ordenatzen duena; hortan konplitzen da bakhotxak bere buruaz egin behar duen ukhoa, Salbatzailleak Ebanyelioan hanbat gomendatzen duena; horrek endatzen du Jesusen ustarrria haiñ ezti eta hunen karga haiñ arin; hortan datza, hitzez eta etsenpluz Nausi dibino hark bethi irakhatsi darokun, obediencia perfeta. Bada perfekzionearen gradurik gorenera igateko lehia duzunaz geroz, egiñ behar diozu zueure buruari gerla bethiereko bat, eta zure indar guziak enplegatu behar dituzu, zure baitan diren afekzione biziotsu guziak destruitzen, den xumeenak badire ere. Hortarakotz baitezpada preparatu behar duzu guduan haritzera, ahalik deliberazione eta Khar handienarekiñ zeren *nihork ez baitu khoroa eramane, non ez den yeneroski gudukatzen.*

Ordean yakiñ zazu, nola ez baita gerla hau baiño borthitzagorik, huntan geroni gure buruen kontra altxatzen garenaz geroz, orobat ez dela bitoriarik hau baiño Jainkoarentzat agradagarriagorik, eta garaitzaillearentzat gloriosagorik. Ezen nork ere baitdu kuraierik asko bere pasioneen mortifikatzeko, bere borondate propialaren mobimendu den xumeenak ere, zebatzeko eta ithotzeko, haiñak Jaiñkoaren begietan merezimendu gehiago duen obra bat egiten duela, ezen ez, hauk gabe, izifriña zorrotzenez bere burua zathika lezakenak; lehenbiziko Ermitauek baiño barur garratzagoak egiñ letzakenak; bai eta oraiño hainitz milla bekhatore konberti-araz letzakenak baino ere.

Eta egiaz, funtsean egia den arren, Jaiñkoak Arima baten konbersio-neaz kontu gehiago egiten duela, egiten duen baiño zenbeit mobimendu, deserregelatuen mortifikatzen ikhustez; hala ere bakhotxak bere artha prinzipala eman behar du, Jaiñkoak partikularrean galdegiten diotzan gauzen konplitzen. Bada gauza guzien aiñtziñean, Jaiñkoak galdegiten duena da, bakhotxa bere pasioneak ziñ-ziñez mortifikatzen trabailla dadiñ: eta hunek plazer gehiago egiten dio, zenbeit zerbitzu premia edo inportanzia handiagokoak, bihotza korrupitua den denboran, errendatzeak baiño.

Orai beraz horra non badakizun, zer den giriztiñozko perfekzionea; eta, hartara igateko, deliberatu behar duzula zure buruaren kontra gerla kontino bat egitea. Has zaitte lau gauzez, arma batzuez bezala, probisione edo billkoi egiten: Gudu izpiritual huntarik, hek gabe, bitorios illkhitzea imposible izanen da zuretzat. Lau gauza hek dire: 1. zure indarren eta ahalen gaiñean batere ez fidatzea; 2. Jaiñkoa baitan zure fidantzia osoa ematea; 3. zure gorphutzeko eta zure arimako puxantza guziez enplegu ona egitea, eta 4. othoitza maitatzea. Horietaz edarki eta laburzki, Jaiñkoaren graziarekiñ batean, mintzatuko gare, heldu diren kapituluetan.

II. KAPITULUA

Nihork ez duela behar fidatu bere ahalen eta indarren gainean.

Gudu izpirituean nork bere baitan fidantziarik ez izatea haiñ nezesario da, non, bertute hau gabe, ez xoillki gure etsai guziak eziñ garai baitdetzakegu, baiñan oraiño ez baitgare gai pasione den xumeena ere bentzutzeko. Gure izpirituan barna ungi fiñkatu eta zigillatu behar dugu egia hau, zeren, ez deus phuru batzu baizeñ ez garen arren, hala ere gure buruazko stimu bat hartzera lerratzen baitgare, eta arrozoiñik batere gabe sinhesten baitdugu zerbeit bagarela. Bizio hau gure naturalezaren phozoaduratik heldu den efetu bat da: ordean, zeren den naturala, hargatik da ezagutzeko gaitzagoa. Gauza guziak perfetki ezagutzen dituen Jaiñkoak, huni aborrentziarekin behatzen dio, zeren nahi baitu, ziñki seguratuak izan gaitezen, ez dela gure baitan ez bertuterik, ez graziarik, haren gainik baizen, (*zeiña baitda ungi eta on guzien ithurburua*), ilkhitzen denik; eta yakiñ dezagun, ez garela, hura gabe, gai, haren gogarako izan deiteken, pensamendu bakhar bat izateko ere.

Ordean gure buruazko ezfidantzia hau, den arren Zeruko dohaiñ bat, Jaiñkoak bere maiteei ematen daroena, batzuetan bere inspirazione saiñduetz, bertze batzuetan nahi gabe dorphenez, orai tentazione hurren eziñ garaituzkoez, gero kanporatzen ez diren, bertze moienez; halaere nahi du, ezfidantzia hau izateko, egin ahal gauza guziak gure partetik egiñ detzagun. Faltatu gabe ardietsiko dugu, baldiñ, orai mentzatzera noan lau moienez, haren graziarekiñ batean, ungi baliatzen bagare.

Lehena da, bethi begien aiñtziñean izan behar dugula gure aphaltasuna eta ezdeustasuna, ezagutzen eta aithortzen dugula, eziñ, gure ahal eta indar xoillez, egiñ dezakegula ungi bat ere, ez eta deus Zerukotz merezimendu batere izan dezakenik.

Bigarrena da, humilltasun eta debozione handirekin Jaiñkoari, haren ganik baizen, ezin izan dezakegun, berthute premiatsu edo inportant hori galdetu behar diogula khartsuki. Hortarakotz berehala aithortuko dugu, bertute hori, ez xoillki ez dugula, baiñan oraiño, gure baitarik, niholere eziñ izan dezakegula. Ondoan emanen gare ahuspez Jaunaren oiñetan, eta haiñitz aldiz berari galdetuko diogu, esperantza fermu batekiñ entzunak izanen garela, baldin gure othoitzaren efetua astiroki eta pazienziarekiñ

igurkitzen badugu, eta baldiñ ez bagare gelditzen othoitz egitetik eta errekerizetik haren probidenziak nahi izanen duen bezanbat denbora luzean.

Hirurgarrena da, behar dugula baratxe-baratxe kostumatu gure buruaz ez fidatzen, gure yuiamendu propialaren tronperiez beldurtzen, gure naturalezak bekhatura duen pendura borthitzak izitzen, eta gure etsaien oste eta nonbre ikharagarriaz trantzituak izaten: etsai batzu, zeinek alde guzietarik atakutzen baitgaituzte, zeñnak, konparazionerik gabe, gu baiño siñeziosagoak, yakintsunagoak eta hazkarragoak baitdire, zeñnek baitdakite Aiñgeru onen figuraz estaliak agertzen, eta finean zeñnek, Zerurako bide guzian, behatzapatzeko harteak, eta arrastatzeko edo atratzeko segadak hedatzen baitderauzkigute.

Laugarren moiena da, zenbeit hutsetan erortzen garen aldi guzian, sarthu behar dugula gure barrenera, atenzionerekiñ konsideratzeko, noraño dohan gure flakotasuna; zeren Jaiñkoak ez baitditu permititzen gure erorikoak, haukiñ medioz berri-berritan argituak, lehen baiño hobeki gure buruak ezagut detzaguntzat baizen gure buruak, kreatura herbal batzu bezala, mesprezatzen ikhas dezaguntzat baizen, eta bertzeez ere mesprezatuia izan nahizko desira ziñ-ziñezko bat konzebi dezaguntzat baizen. Hori gabe, ez dugu esparantzarik izan behar gure buruazko ezfidantzia hura niholere badugula: ezen bertute, hau humilltasunaren gainean eta gure miserien ezagutza egunorozkoaren gainean fundatuia da.

Eta egiaz, nork ere nahi baitu hurbilldu Egia Berebaitarikakoa *Jaiñkoa* gana, argien Ithurburura, baitezpada ezagutu behar du funski bere burua, eta ez du izan behar superbiosak bezalakoa, zeñnak, bekhaturan eroriz, yakintsun errendatzen baitdire, eta ez baitdituzte begiak idekitzen zenbeit huts ahalkagarritan erori direnean baizen; Jaiñkoak hola permitizenez, bere flakotasuna senti dezatentzat, eta froga ondikozko horrelakoez, has deitezentzat bere indarren gainean batere ez kondatzen. Ordean Jaiñkoa komunzki ez da baliatzen erremedio haiñ dorpheaz bertze erremedio errexagoek eta eztiagoek, hark galdegiten zuen, efetua izan ez dutenean baizen.

Gaiñerakoan permititzen du, gizona maizago, edo bakhanago eror dadiñ, urguilleria gehiago edo gutiago duenaren arabera. Eta baldin aurki ahal baledi kreatura bat, Biryina Maria bezala, bizio huntaz khutsatzen ez litekenik, ausartatzen naiz erratera, haiña huts batetan ere ez litekela eror. Beraz zenbeit hutsetan erortzea gerthatzen zaitzunean, duzun berehala errekersu zure buruaren ezagutzera. Errekeri zazu Jesus Kristo gure Jauna berak eman dietzakitzula argi egiazkoak; berak ezagutzen zaituen bezalakoa, zuk ere zure burua ezagut dezazuntzat, eta zure bertuteez pre-

somziona hartzetik edo hanpurutzetik geldi zaitkontzat. Non ez; berriz huts beretan eroriko zare, eta menturaz handiagoetan ere, zeñiek zure arimaren damnazionea eta kalte eternala kausatuko baitderautzute.

III. KAPITULUA

Jainkoa baitan izan behar den fidantzia.

Gure buruez ez fida izatea, orai irakutxi dugun bezala, baitezpadako bertute bat den arren gudu Izpiritualetan; hau bakharrik bada eta bertze laguntzarik gabe, ihes lauster egiñen dugu, edo etsaiak armak eskuetarik arrapatuko darozkigu, eta bentzutuak izanen gare. Bertute huni beraz yuntatu behar diogu, Jainkoa baitango fidanzia handi bat: ezen Jainkoa da ungi guzien Autora eta hark bakharrik ardiets-araz diezakegu bitoria. Baldiñ egia bada, gure funtsetik deus ez garela, bekhatu handietan, ondikozkoetan, eta maiz eroriko garela, eziñ gaudezke beldurtu gabe. Badugu ere arrazoiñik asko, gure indar propialen gaiñean batere ez fidatzeko. Baiñan baldiñ gure flakotasunaz osoki seguratuak bagare, abantaila eta bitoria haiñitz, dudarik gabe, ardietsiko dugu gure etsaien gaiñean, Jaiñkoaren laguntzarekiñ batean: Ezen Zeruko graziak gureganatzeko, deus ez da botheretsuagorik, nola baita Jaiñkoa baitan fidantzia yeneros bat izatea. Bertute exselent hau ardiets-teko, baditugu halaber lau moian. Lehena da, bertute hau Jaiñkoari humillki galdetzea. Bigarrena da, Fedearen begiez atenzionerekiñ konsideratzea, zenbatetarañokoan Izate soberano hau den Guziz botheretsua eta infinituzki zuhurra; haren Ontasunak ez du eta, ez neurrik ez mugarririk; eta hura zerbitzatzen hari direnentzat duen amodioaren gaiñdidura batez, bethi eta momento guziez prest dagoela, gizon izpiritualak bezala bizitzeko, eta osoki bere buruen nausi izateko, behar dituzten grazia guzien ematera.

Jaiñkoak hortarakotz gureganik galdetzen duen gauza bakharra da, izan dezagun haren gana fidantziarekiñ errekorsu. Eta zer yustuagorik? Nola liteke posible, Artzaiñ amulso hunek, hogoi eta hama hirur urthez, ardi errebelatuaren bilha, bere odol guzia, eta bere Bizia gostatzerarañokoan, bide nekharriez eta aranzez estaliez, nekhatua ibilli ondoan, nola, diot, liteke posible, haiñ Artzaiñ onak, ardi maite hura orai ikhusten duenean bere gana bihurtzen zaiola, maxima sainduen arabera bethi bizitzeko deseñuarekiñ, ordean menturaz borondate, oraiño flakoxkoa, baiñan ziñ-ziñezkoa den batekiñ, ez dioela begi onez begiratu nahiko, haren oihuei ez diotela beharria paratu nahiko, edo ez duela eraman nahiko, sorbalden gaiñean harturik, bere heiara. Ez, ez da dudatzeko, Artzaiñ manso hunek ez duela sentitzen bozkario eziñ gehiagoko bat, hunelako ardi bat

arthaldean errezipitzen duenean; gonbidatzen ere ditu Zeruko Aiñgeruak alegeratzera, eta bere bozkarioan parte hartzera.

Ezen baldiñ hanbat artharekiñ eta hanbat khexagunerekiñ bithatzen badu Ebanyelioko (Dragma) edo diru peza, zeña baita bekhatorearen figura; baldiñ etxe guzia itzulikatzen badu hunen aurkhitzeko, nola arbuia othe dezake, bera, Artzaiña ikhusi gabe, sobra egonaz urrikitia den ardi bat bezala, heiara bihurtzeko egin-bidetan ematen denean? Zer aparantzia, gure arimen Espos, bethi eta bethi gure bihotzeko atheari edo bort-hari yoka hari zaiोजना, bihotz hartan sarthu nahiz, hirutzen hari dena, gurekin yuntatua izatea, eta gu bere ontasunez bethetzea baiño, atsegin handiagorik ez duena, zer aparantzia, athea idekia aurkhitzen duenean, bere bisitaz ohora gaitzala, gutaz othoiztua dela ikhusten duenean, lehiarekiñ desiratzen eta galdetzen dugun faborea errefusatuko darokula?

Hirugarren moiana Jaiñkoa baitan behar dugun fidantzia hau ardiesteko, da, maiz gogora erakhartzea Eskritura saiñduko hitzak eta pensamenduak; hauk dire egjaren Orakle segurak, milla lekhotan klarki segurutzen gaituztenak (*Jaiñkoa baitan esparantza duena, ez dela nihoiz-ere ahalkerian eroriko*): erran nahi da, Jaiñkoa baitan esparantza duenak, sentituko duela bere baitan, bai eta erakhutxiko kanpora ere, ez dela haren fidantzia banoa, baiñan bai efetuzkoa eta segura.

Fiñean laugarren moiana, nor bere buruaz ez fidatzea, eta Jaiñkoa xoillaren gaiñean behar den fidantzia, batean eta elkharrekiñ gureganatzeko, hauxe da. Zenbeit obra on egiteko, edo zenbeit pasione bentsutzeko dugunean, begiak itzuli behar ditugu gure flakotsunaren gainera alde batetik, eta bertze aldetik, Jaiñkoaren Botherearen, zuhurtziaren eta Miserikordia infinituaren gaiñera. Ikharatuko gaitu, egia da, gure burua konsideratzeak; ordean Jaiñkoaz beraz seguruak, faltatu behar dugu kuraioski trabailu nekharri guzietara, eta gudu borthitzenetara eta dorphenetara. Horra lau arma, zeinei yuntaturik othoiz khartsuak, gai izanen baitgare, segidan ikhustera goazen bezala, deseñu handiak exekutatzeke edo obretaratzeke, eta bitoria seiñalatuak irabazteke.

Baldiñetaria erregela hauk segitzea faltatzen badugu, Jaiñkoa baitan dugulako esparantza egiazko baten prinsipioz trabaillatzen garela iduritu-ko zaikun arren, guxienean enganioan izanen gare; zeren presomziona edo hantpurutasuna haiñ natural baita gizonarentzat, non, sentitu gabe, nahastekatzen baita, Jaiñkoa baitan duelako, fidantziarekiñ. Hortarakotz, presomzionetik, urhun ahal bezanbat, urhuntekotzat, eta obra guzietan sar-araztekotzat, bizio huni kontra egiten dioten, bi bertuteak, nezesario da, Jaiñkoaren Bothere guzizkoa konsideratu baiño lehen, konsidera dezagun gure herbaltasuna; eta gure obra hasi baiño lehen bi konsiderazione horiek gogora erakhar detzagun.

IV. KAPITULUA

Zertarik yuia ahal dezakegun gure buruazko ezfidantzia eta Jaiñkoa baitan behar den fidantzia egjazki baditugula.

Gizon hantpurutsu, edo presomzionez bethea den batek, uste du, bere buruazko ezfidantzia eta Jaiñkoa baitan fidantza oso bat ardietsi duela; ordean hau da enganio bat, nihoiz-ere haiñ klarki ezagutzen ez dena, nola zenbeit bekhatutan erorzea gertatzen zaiogenean. Ezen baldiñ orduan trublutzen, nahasten eta aflyitzen bada, eta bertutean aiñtzina goateko esparantza guziak galtzen baditu; marka da, bere fidantzia, ez Jaiñkoa baitan, baiñan bere baitan ezarri zuela. Eta zenbatenaz baitdu tristezia eta esperantza eskas handiagoa, hanbatenaz yuia daiteke, pontu hunen gaiñean, hobendunago dela.

Ezen bere indarren eta ahaleñ gaiñean batere fidatzen ez den gizon bat, eta Jaiñkoaren gaiñean fidatzen den bat, ez da suprenitzen, ez inkietatzen, ez xagriñatzen, zenbeit hutsetan erortzen denean; zeren segurki ikhusten baitu hori dela, bere flakotasunaren, eta Jaiñkoa baitan bere fidantzia ezarteko atzartasun eskasaren efetu bat. Kontrara, bere erorikoak eta bekhatuak irakhasten dio, bere indarren gaiñean gutiago fidatzen, eta Bothere guzia duenaren laguntzaren gaiñean bere fidantzia guzia ematen. Gaitz guzien gaiñetik higuintzen eta abhorritzen du bere bekhatua: kondentatzen du, haren kausa izatu den, pasionea edo habituda gaxtoa eta hiziorakoa: dolore miñ-miñ bat sentitzen du bere Jaiñkoa ofensatu izanaz; baiñan, bethi trankill loseguan, eta khexagunerik gabe dagoelarik, damu hunek ez du, bere lehenbiziko obra onetara, bihurtzetik, gibelatzen, ez eta bere etsaiak, bentsutu dituen arterañoakoan, perxegitzetik arrastatzen.

Oxala, orai erranik heldu naizena, ungi meditatua eta gogoan hartua balitz yende suerte batzuez, zeñiek nahi baitdute izpiritalak direla sinhets-arazi, eta Zeiñek zenbeit hutsetan erori diren ondoan, ez baitdute nahi, eta eziñ baitdukete nion errepausurik: aitzitik, khexagune estranioetan baitdire, bere Directora gana goan nahiz; eta ondoan ez dute bertze xederik, baizen lasterago libratuak izan nahi bailukete bere amodio propialak kausatzen daroen, pena huntarik; hekiñ xede eta artha prinzipalak izan behar luken arren, Penitenziatzko Sakramenduaz, bere buruak garbitu nahi izatea, eta Komunione saiñduaz, berriz ez erortzeko indarrak aiñziñetik hartzea.

V. KAPITULUA

Nola enganatzen diren haiñitz presuna, zeñiek gogo urritasuna hartzen baitute bertute batentzat.

Enganio komun bat da oraiño bekhatu egiñ ondoan sentitzen den beldurtasun eta truble hori, bertute bat dela uste izatea. Ezen bekhatuari ondotik daraion khexagunea, nolazpaitere dolore eta damu zenbeitekiñ yuntatua den arren, ez da halarik ere sortzen urguilleriaren eta hantpurutasun gorde baten funtsetik baizen, zeñaren kausa baita, gure indarren gaiñean dugun, fidantzia sobraniazkoa. Noiz eta ere beraz, bertutean fiñkatua dela uste izanez, norbeitek tentazioneak mespresatzen baiditu, eta ezagutzen baitu esperientziaz, bertzeak bezala, hutskorra eta bekhatorea dela; berehala bere bekhatuaz, gauza espantagarri batez bezala, suprenitzen da; eta nola bere sustengu guziak, erran nahi da, bere indarrak, iharrisiak eta egotziak ikhusten baitditu, orduan abandonatzen dio bere burua xagriñari, eta galtzen ditu esparantza guziak.

Ez zaiote ordean behiñere ondiko edo malhur hau gerthutzen, bere buruaz hantpurutzen, eta Jaiñkoa baitan baizen, fidatzen ez diren Arima onei eta humillei. Ezen bekhatu egiten dutenean ez dire, ez suprenitzen, ez eta trublazten; zeren Egjaren klaritateaz argituak, ikhusten baitute, bere inkonstanzian eta bere flakotasunaren efetu bat arribatu zaiela.

VI. KAPITULUA

Bertze zenbeit abisu guziz probetxosak, gure buruazko ezfidantzia eta Jaiñkoa baitan behar dugun fidantzia ardiets dezakeguntzat.

Nola gure etsaiaren bentzutzeko ditugun indar guziak, gure ahalen gainean batere ez fidatsetik, eta Jainkoa baitan gure fidantzia guzia ematetik ilkhitzen bait dire; bertute hauk ardiestekotzat oraino nezesario dire zenbeit abisu, zeñiak uste baitut eman behar darozkitzudala.

Lehenbizikoa da, bakhotzak izpirituan ungi fiñkatzea, ez thalendu guziek, nahiz naturalek nahiz billduek, nolanhizkoak izan deitezen; ez gure proximoaren salba-arazteko gai diren grazia guziek; ez Eskritura saiñdu guzia gogoz yakiteak eta haren sensua konprenitzeak; ez eta urthe haiñitzez Jaiñkoari errendatu diotzogun zerbitzu guziek hautarik deusek ere eziñ gai errenda gaitzaketela Jainkoaren borondatea konplitzeko, eta gure egiñbideak bethetzeko. Baike! Bothere guziak dituenak, aldi bakhotxean, bere eskuko indarrak borthiztu behar gaitu, nahiz obra on zenbeit egiteko dugunean, nahiz zenbeit tentamendu garaitu behar dugunean, nahiz zenbeit hirriskutarik athera behar dugunean, nahiz finean Probidenziak egortzen darokun zenbeit gurutze yasateko dugunean.

Egia hori beraz gizonak behar dio bere buruari, egun guziez, oren guziez, momentu guziez proposatu, eta ez behiñere ahantzi: bide hortaz, urrunduko da hantpurutasunezko edo presumzionezko biziotik, eta ez da nihoiz atrebituko bere indarren gainean, haiñ arrazoin gabe, fidatzera.

Ordean Jaiñkoa baitan esparantza are fermubago bat izan dezaguntzat, segurantzarekiñ sinhetsi behar dugu, etsai suerte guziak, errextasun berarekin, bentzutuko ditugula; nahiz nonbre ttipian, nahiz handian izan deitezen; flakoak eta tontoak bezain aiseki borthitzak eta sineziosak ere. Fundamen hunen arabera; Arima bat bekhatuz kargatua balitz ere; imayina edo asma ahal deitezken bizio eta pasione guziak balitu ere; bertuteak pratikatzen eta bere bizioetarik korreyitzerat, orai arterano alferrik entsaiatu balitz ere; perfekziane anñtzina goan behar bidean, gaizkira pendura are gehiago egunetik egunera bere buruari sentitzen balio ere; ez luke hargatik Jainkoa baitan fidantzia izatetik gelditu behar, ez eta kuraiea galdu: aitzitik, nihoiz baiño are gehiago behar luke Jainkoa gana bere

burua animatu eta sustatu, eta eseu berriak eta doblatuak egiñ etsaia apartatzeko.

Ezen gudu suerte huntan, bethi bitoria eramaten da, armak eskuetarik ez uzteko bihotzik aski gelditzen denean, eta Jaiñkoa ganik gauza guziak igurikitzen direnean; zeñaren laguntza ez baitzaie behiñere faltatzen, haren alde gudukatzen direnei: aski maiz permetitzen du bada, etsaipean zenbeit zauri errezibi dezagun. Gudukatu behar dugu beraz azken hatseraiño: ezen hortik dependitzen da bitoria. Gaiñerakoan, Jaiñkoaren zerbitzuan gudukatzen denak, bere fidantzia guzia hura xoilla baitan ematen duenak, erremedia lausterrak eta efetuzkoak aurkhitzen ditu errezibitzen dituen zaurientzat; eta noizetaere gutieñik uste baitu, eta orduan ikhusten du etsaia bere oiñera eroria.

VII. KAPITULUA

Gure indarrez eta gure ahalez egin behar dugun enplegu onaz; eta lehenik, gure izpirituak izan behar duela libro inorantziatik eta kuriostasunetik.

Baldinetaria Gudu izpiritualean, ez bagindu bertze armarik, gure buruez ez fidatzea, eta Jaiñkoa baitan fidantzia izatea baizen; ez xoillki gure pasioneak eziñ bentzu giñetzake, baiñan oraiño maiz eror giñtezke huts eta bekhatu handietan. Hargatik haukiei yuntatu behar diotegu gure gorphutzeko eta gure arimako ahal guzien enplegu ona; zeñia baita, perfekzionera arribatzekotzat, proposatu ditugun moien nezarioetarik hirugarrena.

Has gaitezen beraz gure izpiritua eta gure borondatea erregelatzetik. Izpirituak garbi izan behar du bi bizio handitarik, eta ez da errex haukin gainean gardian egotea. Bata da inorantzia; Hunek debekutzen gaitu egia ezagutzetik. Egia, gure izpirituaren objeta da. Beraz, gure izpiritua okupatuaren fortsaz, argitu behar dugu, eta hango illhunbeak khasatu; halako maneraz bai, non ikhusi behar baitugu, zer egiñ behar den, gure arima bere pasione deserregelatuetarik garbitzekotzat, eta bertutez berregiñtzekotzat. Bada hau bi moieneg egiten da.

Lehenbizikoa eta prinzipalena da Othoitza; zeñietaz galdetzen baitzaizko Izpiritu Sainduari bere argiak: eta Izpiritu Sainduak ez diotzate behiñere errefusatzan, ziñ-ziñez Jaiñkoa billhatzen dutenei, haren Legea konplitzera entsaiatzan direnei, eta okasione guzietan, bere nausien yuiamenduari, bere yuiamendu propiala sumetitzen diotenei.

Bigarrena da, atenzione bethiereko bat, arthoski eta fede onez etsaminatzekoa, ea, presentatzen zaizkigun gauzak, onak, ala gaixtoak diren; eta hetaz yuiatzeko, ez itxuraren arabera, ez gure sensuen edo munduaren arabera, baiñan Jaiñkoaren Izpirituak fornitzen darokun, opinionearen arabera. Bide hortaz klarki ezagutuko dugu, Munduak hanbat pasionerekiñ maitatzen eta hanbat khexagunerekiñ billhatzen duena, ez dela banokeria eta enganioa baizen; ohoreak eta atseginak, amets bat bezala iragaiten direla, eta iragan ondoan, arima urrikiz eta bihotzmiñez bethetzen dutela; laidoak, loriatzeko suiet batzu, eta nahigabeak, bozkariatzeko furtsa batzu direla; ez dela deus, nobleagorik, yenerosagorik Jainkoaren iduriko hobeki errendatzen gaituenik, nola baita, gure etsaiei barkhatzea, eta

ungi egitea; hobeago dela mundua arbuiatzea, ezen ez munduaren nausi izatea; probetxosago dela, Jaiñkoaren amorea gatik, gizonetarik azkene-koari obeditzea, ezen ez Erregeei eta Printzeei manatzea, zuhurtzia argi-tuenaz gorago eta hautatzekoago dela, nork bere burua, ixilltasunean eta gorderik, ungi ezagutzea; Fiñean laudorio gehiago merezi duela, gauza xumeetan bere gutuziak mortifikatzen edo matutzen dituenak, ezen ez Hiri hañitz hartzen, armada handiak desegiten, mirakuilluak obratzen, eta hilak ere pixten dituenak.

VIII. KAPITULUA

Zerk gibela ahal gaitzaken, gauzez, behar bezala, yuiatzetik: zer bidez, hek ungi ezagut detzakegun.

Orai mintzatu garen gauzez, eta bertze haiñitez ere, behar bezala, yuiatzetik gibelatzen gaituena da hauxe: Gauzak izpiritura presentatzen zaizkigun bezaiñ sarri, berehala hekiñtzat hartzen dugu edo amodia edo higuñntza. Eta horlatan gure arrazoiña baiño lehen aditzen ditugu gure pasione itsuak; eta hauk halako maneraz gure begietan gauzak ganbiatzen badituzte, non, bere baitan direnez, osoki bertzelakoak iduritzen baitzaizkigu. Nork ere, beraz, nahi baitu bere burua gardatu, enganio haiñ komun eta haiñ perillosetik, haiñak atzarria egon behar du bere bihotzaren gaiñean artha haiñ handiarekiñ, non gauza edo objet batentzat ere, ez baitu bere bihotzean, afekziona ungi erregelaturik baizen, sofritu behar.

Baldin zenbeit gauza edo objet, begien aiñtziñera edo gogora ofreitzen bazaio, izpirituak hura behar du astiroki konsideratu eta etsamiñatu, borondateak bere partida hartu baiño lehen, edo hura maitatzeko, baldiñ agradagarria bada; edo hura higuñntzeko eta apartatzeko, baldiñ itsusia eta gaxtoa bada. Ezen izpiritua, pasioneaz oraiño nausitua ez denean, gai da, trabarik batere gabe, gezurra ganik egia berezteko, eta itxurazko onaren kaparen azpian gordea den, gaitza, gaitz egiazkoaren aparantziarekiñ agertzen den onaren aldean, distiñgatzeko.

Baiñan borondatea edo bihotza, objetaz ukitua, haren maitatzen edo higuñntzen hasten den instant berean, izpiritua ez da gehiago gai, objet hura, den bezalakotzat, ezagutzeko; zeren pasioneaz estalia, eziñ baitduke hartaz pareza falsorik baizen; eta huna orduan zer gerthatzen den: Izpirituak objet hau, oraiño berriz, guzia bertze bat egiña, borondateari presentatzen dio, eta borondate, ia huntaz mobituak, hunentzako afekziona edo higuñntza doblatzen du; neurririk eziñ gehiago garda dezake; ez da gai ondoan arrazoiña aditzeko.

Desordena eta nahaskeria haiñ estranioaren erdian, izpiritua geroago eta gehiago illhuntsen eta goibeltzen da, eta bihotzari aiñtziñean, ematen dio objet hura, lehen baiño higuñntzari edo maitagarriagotzat. Horlatan, nik eman dudan erregela non ez den segitzen hagitz arthoski, okasione hunelakoetan primia edo inportant den bezala, gure arimaren bi puxantza nobleenak, ustai batean bezala, bira-bira dabitza, eta badoaz

enganiotik enganiora, illhunbetik illhunbera, erortzen dire lezetik lezera. Ala beraz dohatsuak baitire, kreatura batekiñ ere estekatuak ez direnak, eta mundu huntan gauza bat maitatu baiño lehen, maitagarria dirurien arren, aiñtziñetik nolakoa den ezagutzera entsaiatzen direnak; arrazoiñaren arabera hartaz yuiatzen dutenak, eta beregaiñki, yuiatzen dutenak Izpiritu sailduak ematen diotzoten naturaz goragoko argien arabera, nahiz Izpiritu saildua bere inspirazionez miñtza dakioten, nahiz miñtza dadiñ, bere plazan ezarri dituen, Nausiez eta Buruzagiez.

Baiñan gardia emazu ungi: abisu hori zenbeit aldiz nezesarioago da, obra, bereganik onak diren, ageri batzuetan, ezen ez bertze gutiago laudagarri direnetan; zeren hetan errexkiago tronpatzen baitgare, eta zeren hetara, khar sobrarekiñ eta diskrezionerik gabe, maiz goaten baitgare. Ez da beraz hautan itsuan engaiatu behar: Denboraren edo lekhuaren zirz-konstanzia bakhar bat negliyatu izanak, guziak kaltekor errenda detzakenez geroz, eta aski denaz geroz, gauza, edo zeñi manieraz edo ez obediendiaren arabera, egitea, huts handietan erortzeko. Hori gauza frogatua da presuna haiñitzen etsenpluaz, zeñiak galdu izan baitdire, pratika sainduetan bizi eta Ministerio sakratuetan enplegatuak zirelarik.

IX. KAPITULUA

Bigarren gauza bat, izpirituak nezesario duena, ungi ezagutzeko-tzat zer duen probetxosena.

Bigarren bizioa, zeñitarik gure izpirituak libro izan behar baitu, da kuriostasun sobraniatzkoa. Ezen gure izpiritua bethetzen dugunean pensamendu funts gabekoez, berez timioez, edo gaxtoez khentzen diotzogu, gutizia deserregelatuen zebatzeko edo mortifikatzeko propien diren gauzei lotzeko ahalak. Izan gaitezen beraz osoki hillak lureko gauzentzat, eta ez detzagula billha, debekatuak ez izan arren, non ez diren baitezpada nezesarioak; Ez diozogula eman libertate guti-guti baizen gure izpirituari; ez diozogula permeti, banoki heda eta barbana dadiñ objet edo ikhugune hainizetara; errenda dezagun hurren tontoa ezagutza mundano edo Jaiñkozkoa ez den guzientzat; ez diotzogatela behiñere beharriak idek, dabilltzan berriei eta habarrotsei; ihes egioyuten, munduko gauzez miñtatzateaz, bere atsegiña egiten dutenei; ametsak edo elheak balire baiño gehiago, ez gaitezela ukituak izan mundu huntan arribatzen diren gorabehera diferentez. Zeruko gauzez ere ximenki zerbitza gaitezen; ez detzagula goregi altxa gure pensamenduak; kontenta gaitezen, bethi eta bethi Jesus Gurutzefikatua begien aiñtziñean izateaz, haren Bizia eta haren Heriotzea yakiteaz, gure ganik zer nahi duen ezagutzeaz. Utz zatzigun gaiñerako guziak, eta gure buruak errenda tzatzigun agradagarri Nausi dibino haren begietan: ezen haren Diszipulu egiazko direnek, ez diote bertzerik galdetzen, baizen eman diozoten zenbeit laguntza, bera ungi zerbitzatzeko, eta haren borondatea konplitzeko. Eta egiaz, huntaz landan, bertze desirkunde, bertze billhatze guziak, ez dire amodio propiala baizen, izpirituko urguilleria baizen, Deabruaren fiñezia eta arthea baizen.

Gisa huntan gobernatzen denak, gardatuko du bere burua Suge zaharraren maleziatik eta artifizioetarik, zeñiak ikhusten duenean, bizitze izpiritualari kharrekin lotzen zaizten presunetan, borondate fermu eta irauteko bat, atakatzen baitu izpirituaren partetik; izpirituak bihotza korronpi dezantzat: ondoan bien nausi errenda dadiñtzat. Nola ez baitu, hunelako presunen tronpatzea baizen, billhatzen; Satanek gogora ematen diotzote, Othoitzean daudezenean, pensamendu haltoak, sentimendu nobleak eta gizez goragokoak: bereziki baldin badire izpiritu kuriosak,

xorrotxak, urguillusteko errexak, eta berehartuen gaiñean, bere ametsen gaiñean buru-gogortzeko gai direnak.

Etsaiaren deseñua da arrazoinamendu funtsgabekoetan luzero trika daitezzen; eta errepausu falso batean sarthuak; Jaiñkoaz gozatzen direla uste izanez; ez dezaten pensa bere bihotzak garbitu, bere buruak ezagutu, eta egiazko mortifikazioa bilhatu eta ardietsi behar dutela. Manera hortan urguilleria hanpatuak inspiratzen diote bere izpirituaz Jaiñko falso bat egitea, eta azkenean, bere sentimendu propiala baizen ez konsultatzeko kostuma hartuaren fortsaz, goaten dire imayinatzerano, ez dutela gehiago behar ez nihoren konseillurik, ez nihoren gobernurik.

Hau, da eritasun bat, hagitx perillosa eta eziñ sendatuzkoa; zeren bihotzeko urguilleria baiño izpirituko urguilleria sendatzeko haiñitzez gaitzago baita: ezen gure Buruzagien ordenei borondatezki sumetitirik erremedio eman dakioke bihotzeko urguilleriari, izpirituak ezagutzen duenean. Bainan baldiñ norbeitek buruan gogorki hartzen bada, bere sentimenduak, buruzagienak baiño hobeak dituela: nor izanen da gai eta kapable haiña enganiotik atheratzeko? nola ezagutuko du tronpatzen dela? nola sumetituko da bertzeren manua egitera; bere burua, bertze guziak baiño, argituagoa eta zurragoa daukanaz geroz? Baldiñ izpiritua, zeñia baita gure arimaren begia, eta zeñiak bihotzeko hanpagunea bakharririk ikhus eta senda baitdezake; baldin, diot, izpiritua eri bada, bera itsua eta urguilleriaz bethea bada; nork khausi dezake erremedio batere hunen eritasunarentzat? baldiñ egiña gai billakatzen bada eta erregelatzat zerbitzatu behar zuen gauza, falsoa eta enganiosa bada, zer izanen da gaiñerakoez?

Beraz entsaia gaitezen, gure buruak bizio haiñ gaxto batetik, ahalik lausterrena, libratzera; ezdezagula permeti phozoa dezan gure arimaren barrena; har-tzagan usantza, bertzeren yuiamenduari gure yuiamendua sumetitzekoa, Jaiñkozko gauzetan sobra zorrozki ez sartzekoa, Apostolu handiak hanbat gomendatzen duen sinpletasuna eta erhokeria maitatzekoa. Bide hortaz segurki, Salomon Errege zurrura baño, konparazionerik gabe, are zurrago eta yakintsunago gure buruak errendatuko ditugu.

X. KAPITULUA

Borondatearen edo bihotzaren mobimenduez eta akzioez, eta zer xedez egin behar ditugun gure obra barnekoak eta kanpokoak.

Izpirituko bizioetarik korreyitu garen ondoan, nezesario da korreyi gaitezen bihotzekoetarik, gure borondatea, bere pendura edo inklinazione propialari ukho egiñik, osoki molda edo konforma dadintzat Jaiñkoaren borondatearen gaiñean.

Beraz gardia emozu, ez dela aski, Jaiñkoari gehienik agradatzen zaioena nahi izatea, ez eta hura egitea ere; baiñan oraino, hunelako gauzak ere nahi eta egiñ behar direla. Graziaren mobimenduz, eta Jaiñkoari plazer egiteko lehiaz. Huntan dugu bereziki gudukatzeko naturalezaren kontra, zeñiak bere nahiak haiñ borthizki billatzen baitditu, non gauza guzietan, eta zenbeit aldiz Jaiñkozkoetan bertzetan baiño are gehiago, bere plazera billhatzen baitu: eta hanbatenez eskrupula edo kontzienziako har gutiagorekiñ, bere kontentamendua hautan aurkhitzen du, zenbatenez ikhus ten baitu, gaizkirik gabeak direla. Hortik heldu da, zenbeit obra oni lotzeaz kestione denean, berehala prest baitgare; ez Jaiñkoa obeditzeko xede bakharra gatik, baiñan Jainkoak manatzen dituen gauzak egitean, batzuetan hartzen dugun plazer zenbeit dela kausa.

Enganio hau hanbatenez da sotillagoa eta perillosagoa, zenbatenez gure afekzioenaren eta gure gutzien objeta, hobeagoa baita. Nork sinhets lezake; amodio propialak, bera guzia phozoa eta biziotsua den arren, engatzen gaituela Jaiñkoarekin gure buruak yuntatu nahi izatera? eta Jaiñkoaz gozatzea desiratzen dugun denboran, maiz gure intresak billhatzenago ditugula, haren gloria eta haren nahia, plazera, edo borondatea baino? Bizkitartean Jaiñkoa maitatzen, Jaiñkoa billhatzen, Jaiñkoaren legea, haltoki eta ageriki gardatzen dutenek, bere akzionetan ez dute bertze xederik batere izan behar, haren Gloria eta haren Borondate saiñdua konpli dadin baizen. Galtoki haiñ perillosetik urhun ibiltzeko, eta Izpiritu Dibinoaren araberako gauzarik baizen ez nahi izateko eta ez egiteko, eta hauk ere bertze xederik gabe, baizen ohoratzeko Majestate Soberanoa, zeñian gure akzioez guzien hastapena bezala, guzien azken fina ere izan nahi baitu. Hortarakotz huna zeri gardia eman behar zaioen.

Zenbeit obra on egiteko okasioa agertzen zaikunean, ez diozogu la gure bihotzari permeti hura desiratzea, hari afekzioez lotzea; non ez

dugun aiñtziñetik gure izpiritua Jaiñkoa gana altxatzen; yakitekotzat, beti nahi duen hura egiñ dezagun; eta ikhustekotzat, ea xoillki, zeren den Jaiñkoari agradatzen zaioena, desiraten dugun. Eta horra nola gure borondatea, Jaiñkoaren borondatea aiñtziñean eta erregelatzat harturik, lehiatuko den maitatzera hark berak maitatzen duena, xede xoill huntaz: haren Borondatea osoki konpli, eta haren Gloria handi edo berreth dadiñtzat. Orobat egiñ behar da, Jaiñkoak nahi ez dituen gauzetan ere: ezen hunelakoak arbuaiatu eta utzi baiño lehen, gisa berean gure izpiritua haren gana alxatu behar dugu; haren nahia ezagutzeko, eta nolazpaitere segur izateko, hek arbuaitzean, Jaiñkoari plazer egiten diogula.

On da ordean yakitea, gaitz dela deskobritzea gure naturaleza gaxtoaren artheak; zeren hunek, aitzekia edo estakuru ederren azpian, ez baitu behinere bere nahia baizen billhatzen, sinhets-arazten baitdaroku, ez dugula bertze xederik, gure akzione guzietan Jaiñkoari plazer egiñ diozeken zerbeit, egitea baizen. Hortik heldu da gure buruak kontentatzeko deseñu xoillarekiñ maitatzen, edo higuñtzen dugun gauza bat, uste baitugu maitatzen, edo higuñtzen dugula, Jaiñkoari agradagarri izanen zaioelako desiraz, edo hari pena eta damu egiñen dioelako beldurrez. Gaitz hunen erremedio segurena eta nezesarioena da bihotza garbi atxikitzea. Hau da, Gudu izpirituean engaiatzen direnek, xedetzat eta motibotzat bere buruei proposatu behar diotena, Gizon zaharraz (*bekhatuaz*) billuzirik, Gizon berriaz (*inozenziatz*) bestitzekotzat.

Huna gure buruei haiñ erremedio soberanoa aplikatzeko moldea: Gure akzioneak hasten ditugunean, entsaiatu behar dugu, naturalezak eta gizakeriak hartan sar-araz dezaken xede guziak apartatzera eta khentzera, eta deus ez maitatzera, deus ez higuñtzera, Jaiñkoaren orhoitzapen xoilla gatik baizen. Baldiñetaria ez badugu sentitzen, bethi ordu berean, xede hau badugula, egiten ditugun obretan, bereziki bihotzeko mobimendu eta akzione berehalakoetan, entsaia gaitezen, nolazpaitere aurkhi-araztera guzietan, eta kontserba zagan gure arimaren barrenean Jaiñko xoillari plazer egiteko deseñu egiazko bat. Baiñan luze irauten duten akzioneetan, ez da aski gure intenzioea xede huntaz alxatzea, oraño xede bera maiz erreberitu behar da eta entretenitu edo xut atxik-arazi bere garbitasunean eta bere berotasunean. Hori gabe, hurrisku handitan giñtezke, amodio propialaz gure buruak itsutzera uzteko, zeñiak, Kreatzaillaren gainean kreaturari gauza guzietan hautua emanik, komunzki lllilluratzan baigaitu; halako gisaz non, denbora laburrik artean eta hurren sentitu gabe, ganbiatzen baitugu intenzioea eta objeta.

Gizon galant batek, ordean bere gardien gaiñean egoteko artharik aski ez duen batek, hasiko du gehieñean bere akzioea, Jaiñkoari plazer egiteko baizen, bertze xederik gabe; baiñan segidan, baratxe-baratxe eta pensatu gabe, uzten dio bere burua gloria banoari hartzera. Eta horra nola, lehentxeago xedetzat zuen, Jaiñkoaren borondatea ahanztera utzirik, estekatzen zaion akzioanean hartzen duen, plazer xoillari, eta ez dioen behatzen bere lanari, handik heldu zaion probetxuaren eta gloriaren partetik baizen.

Baldiñetaria, noizere uste baitu bere obra hobekienik akhabatzera dohala, Jaiñkoak trabatzen badu hasi duena kontinoatzetik, nahiz zenbeit eritasun egorririk, edo permetiturik norbeitek lan hura utz-araz diozan; orduan guzia miñtzen eta inkietatzen da, marmaratzerañokoan, orai hunen kontra, gero haren kontra, eta batzuetan Jaiñkoa beraren kontra ere. Hortik ageri da klarki, haren intenzioea ez zela behar bezalakoa, eta funts gaxtotik ilkhitzzen zela, Ezen Graziaren mobibenduz, eta Jaiñko xoillari plazer egiteko deseñuz dohanak, ez du lan batentzat amarra edo afekzione gehiago bertze batentzat baiño; eta baldiñ zerbeit desiratzan badu, ez du pretenitzen hura izatea, Jainkoak nahi duen moldean eta hark nahi duen denboran baizen, bethi da haren Probidienziaren ordenei sumetitia, bethi kontent eta deskansuan, nolanahi burutara dakizkon bere deseñuak; zeren gauza bat baizen ez baitu billhatzen, zeñia baita: Konpli dadilla Jaiñkoaren Borondatea.

Sar bedi beraz bakhotxa bere baitan, eta izan beza artha bere akzione guziak bihurtzeko xede haiñ noblearen eta haiñ perfetaren aldera. Eta baldiñ batzuetan bihotzak hunela galdetzenez, sentitzen baditugu gure buruak obra onak egitera ekharriak Ifernuko penei ihes egiteko edo Zeruko gloria merezitzeko motiboz; haukietan ere, har dezakegu, gure azken xedetzat, Jaiñkoari obeditea: ezen Jaiñkoak nahi du Zerua irabaz dezagun eta Ifernuari ihes egiñ diozogun. Eziñ sinhetsi bezain handia da motibo edo intenzioe hunen bertutea; zeren gure obra xumeenek, likhitsenak balire ere, phuruki Jaiñkoa gatik egiñak direnean, haiñitez gehiago balio baitute, ezen ez bertze xedez egiten diren akzione haiñitz merezimendu handitakoek eta hobeagoek. Arrazoin hau dela kausa, Amoiña xume bat, Jaiñkoaren Gloria xoillagatik pobre bati emana, Majestate Dibinoari, konparazionerik gabe, agradagarriago zaio, ezen ez, bertze zenbeit motiboz, uzten eta abandonatzen bagiñtu gure on eta ontasan guziak: hau egiten bagindu ere Zeruko dohatsutasunaren esparantz dela kausa; motibo hau den arren bere baitan laudagarria, eta hunek merezi duen arren, nork bere buruari proposa diozon.

Xede huntaz, erran nahi da, phuruki Jaiñkoari plazer egitekotzat, gure akzione guziak egiteko usantza saiñdu hau, lehenbizian aphur bat gaitza idurituko zaiku; baiñan denborarekiñ errex, eta gozo ere, errendatuko dugu, baldiñ gure bihotz guziaz Jaiñkoa billhatzeko usantza hartzen badugu; baldiñ bethi eta bethi suspiraz egoten bagare, haren gana beharrez, gure ontasun bakharraren eta soberanoaren gana bezala, zeñiak, bere baitarik, merezitzen baitu, gauza guzien gaiñetik, kreatura guziez billhatua, prezatua, eta maitatua izatea. Zenbatenaz yarriko baitgare konsideratzen, zeñi handia eta gozoa den gure Jaiñkoa, hanbatenaz gure bihotzeko afekzioneak objet dibino harentzat izanen dire husuagoak eta amulsuagoak edo amodio handiagokoak. Manera hortan errexkiago eta lausterrago ardietsiko dugu, haren gloria gatik, gure akzione guziak egiteko usantza egunorozkoa.

Orai arterañoko moienei yuntatzen diotet azkeneko moien bat, xede guziz exselent eta yaiñkozko hunekiñ baizen deus ez egiteko: eta moien hau da, Jaiñko berari grazia hau, othoitz humillez eta khartsuez galdetzea; eta maiz konsideratzea haren, gure alderako, ungi egiñ nonbre gabekoak, eta momento guziez, amodio phuru eta osoki desintresatu batez, oraiño egiten darozkigunak.

XI. KAPITULUA

Zenbeit konsiderazione, gure bihotzak hertxa detzaketenak deus ez nahi izatera, Jaiñkoak nahi duena baizen.

Gure bihotza errexkiago obliga-araztekotzat, deus ez nahi izatera, Jainkoak nahi duena baizen, eta haren gloriarentzat diren gauzarik baizen; orhoit gaitezen, milla manera suertez, bera lehenik ekharria izatu dela, gu maitatzera eta ohoratzer, eta hori efetuz agertu duela. Berak ezdeusetik athera gaitu, bere iduriko egiñ eta kreatu gaitu, eta egiñ ditu bertze kreatura guziak gure zerbitzuko. Berak, egorri nahi izan duenean Erredemtore edo Arrerostzaille bat egorri daroku, ez Aiñgeru bat, baiñan bere Seme bakhotxa, zeñiak arrerosi edo erresketatu baitu mundua, *ez urrea eta zillharra emanaren fortsaz, zeñiak baitdire gauza iragankorrak; baiñan bere Odol prezatuaren gostuz*, eta bere Heriotze, ez gutiago laidotsuaz, nola doloretsuaz eta krudelaz. Bera da fiñean orai ere instant guziez gure etsaien errabiatik gardatzen gaituena; gure orde bere graziaz gudukatzen dena; gu naurritzekotzat, eta denbora berean defendatzekotzat, bethi prest dagoena Mahaiñ saiñduan guri ematera bere Semearen Gorphutza.

Ez othe dire bada horiek, lekukotasun segurak, Jaiñko amulso hark handizki prezatzen, eta bihotz guziaz maitatzen gaituela? Nork konpreni dezake noraraño dohan gu garen bezaiñ kreatura erromes eta ezdeusentzat duen amodio sobraniazkoa; eta beraz, izan ahal daiteken Ungi-egillerik frankoenarentzat behar dugun ezagutzak, norarano ordaiñez goan behar duen? Baldinetaria Yende handiek, bere buruak ohoratuak ikhusten dituztenean, berak baiño beherago edo sortzeak edo fortunak ezarri dituen presunez, baldiñ, diot, haiñek uste badute obligatuak direla berak ere haiñen ohoratzer; zer ohore ez diote Lurreko har ezdeusek errendatu behar mundu guziaren Yabe soberanoari, bere afekzionearen eta bere estimuaren markak, hanbat moldez ematen dioztenari? Bertze gauza guzien gaiñetik, ez dugu behiñere ahanztera utzi behar, Majestate hunek merezitzen duela zerbitzatua izatea, xede prinzipaltzat eta lehenbizikotzat hartzen dugularik Amodio phuruena, zeñia baitatza deus ez billhatzean, Jainko xoillari plazer egitea baizen.

XII. KAPITULUA

Gizonaren baitan badirela borondate bat baiño gehiago, bata bertzearekiñ gerlan hari direnak.

Badire gizonaren baitan bi borondate, bat da borondate gaiñekoa edo nausia deitzen dena; bertzea da deithua borondate azpikoa edo sehia: explikatzen naiz. Lehenbizikoa komunzki deitzen da *Arrazoiña*. Bigarrenari haiñitz izen ematen zaizko; hala nola *Gutizia*, *haragia*, *sensualitatea*, *Pasionea*. Guziarekiñ nola, yustuki mintzatzera, ez baitgare Gizonak, Arrazoiñaren medioz baizen, gauza bat nahi dugula eziñ erran diteke, sensuen penduraren mobimendu berehaleko batez, gauza hura nahi dugunean; non ez duen borondate nausiak edo Arrazoiñak ondoan, gauza hura bera nahi izaten, edo laudatzen, edo beretsten.

Horren gatik ere gure Gudu izpiritual guzia datza huntanxe: Gure Arrazoinaren borondateak, badu Nausitzat Jaiñkoaren Borondatea, eta Sehitzat edo bere azpikotzat, sensuen pendurak edo gutiziak: bien artean bezala ezarria, bi aldetarik hurren higualki gudukatua da; zeren Jaiñkoak alde batetik, eta haragiak bertzetik, erlaxarik eta sosegurik gabe, premia-tzen baitdute; eta bere ahal guziak egiten baitituzte, hura bakhotxak bere sentimendura eror-araztekoztat. Horra zerk pena eziñ konzebituzkoak sofri-arazten diotzoten haiñei, zeiniek, bizioaren hazkuntza edo habituda gaxtoak gaztetasunean bere baitan ohitu ondoan, noizbait hartzen baitute borondate fermu bat Jaiñkoaren zerbitzuari, osoki eta ziñ-ziñez lotzekoa; bere bizia ganbiatzekoa; bere haragia hezitzekoa edo zebatzekoa; eta fiñean Munduarekiñ haustekoa. Orduan hekiñ bihotza hagitz borthizki atakatua da denbora berean, Jaiñkoaren Borondateaz eta Manuez, eta sensuen gutiziez eta plazerez: eta noranahi itzul dadiñ, haiñ asaldututuririk eziñ, nekhez baizen, buruegiñ diozokete.

Gudu edo gonbat hori ez zaiote gerthatzen, ya denbora duela bertute pean edo bizio pean egun oroz bizi ondoan, bere partida hartuak, ordu arterañoakoan bezala, bethi bizi nahi dutenei. Ezen batzuek, erran nahi dut, Arima onak, Jaiñkoaren Borondatearen arabera bethi bizitzen dire; eta bizioz phozoatuak direnek uzten dituzte bere buruak sensuen arabera goatera. Baiñan ez beza nihork ere uste izan bertute egiazkorik ardiets dezakela, eta Jainkoa behar bezala zerbitzatu duela, non ez duen fiñki deliberatzen, bere buruari bortxa egitea, eta munduko plazer guzietan

ukho egitean aurkhitzen den gaiztasuna bentzutzea; ala plazer hek izan deitezen handiak, ala izan deitezen ttipiak, Jaiñkoa mortalki ofensatzeraño amodio bat haiñentzat baldiñ izatu badu.

Hortik heldu da, haiñ gutiak baitdire, perfekzioneko gradu gorara igaten direnak: ezen bizio handienak garaitu ondoan, nekherik handienak yasan ondoan, bihotza eskasten zaie, eta bere buruak bentzutzen bethi ezin iraun dezakete; asaldututuririk baizen, ez duten arren yasateko, ukho egitekoztat bere amodio propialaren zenbeit hondar flakori, eta bere baitan ithotzekotzat haiñitz pasione xume, zeñiak, egunetik egunera bortziztuak goatenez, azkenean osoki errendatzen baitire gure bihotzen nausi.

Hunelako presunetarik haiñitzek ez dute, konparazionera, bertzeren ontasuna ebasten; baiñan berea pasionerekiñ, itsutuki, zikhinki maite dute. Munduko ohoreak ardiestekotzat ez dituzte enplegatzen zilhegi edo permis ez diren bideak, baiñan ohore baiño hei, egiñ behar lioketen bezala, ukho egitetik urhun, maiz ohore hek desiratzen dituzte, entsaiatzen ere dire hek beretzera, zilhegi zaizkoten moienez. Lohikeria edo pailardiza guzietarik apartatuak eta garbi dire; baiñan badatxaizko bertze zenbeit plazeri, zeñiak haiñitz trabatzen baitditu bizitze izpiritualeko eginbidetarik, eta Jaiñkoarekin hertsiki yuntuak izatetik.

Nola ordean gauza hauk danyerosak baitire presuna suerte guzientzat, eta beregainki haukien ondore tristen beldur ez direnentzat, bakhotxak asma dezaken ahal guzia enplegatu behar du, haukiei ihes egitekoztat: non ez, imposible da gure obra on gehienak ez detzagun egiñ ephelki, eta ez detzagun haiñitz nahasteka amodio propialarekiñ, Munduaren beldurrarekin, hainitz inperfekzione gordekin, gure buruazko gloriarekin, ikhusiak eta Munduaz laudatuak izateko desirarekiñ. Pontu hunen gaiñean atzarriak ez direnak, ez xoillki bere salbamenduko bidean ez dire batere aintziñatzen, baiñan oraiño gibela dohaz; eta hirriskutan dire, bere bizio zaharretara erortzeko: zeren ez baitdatxezko bertute solido edo segurari, guti sentitzen baitute, Deabruaren gathetarik libratzean, Jaiñkoak egiñ dioten Grazia; ez baitute sentitzen ere bere estatu gaxoa; eta beraz bethi lokhartuak baitdaudez bake falso, eta sosegu enganios batean.

Hemen aproposki miñtza gaitezke enganio hanbatenez beldurtzeko batez, zenbatenez baita deskobritzeko gaitzagoa. Bizitze izpiritualari eta Jaiñkozkoari lotzen zaizten girstiño haiñitzek bere buruak sobera maite izanez, (gezurra den arren hainek bere buruak maite dituztela), plazerik gehiena egiten diotzen praktikak edo debozioneak hautatzen dituzte, utzirik bere gogarako ez zaizkotenak, bere inklinazione naturalei kontra egiten diotenak, bere pasione itsusiak mortifika-araz liotzoketenak; pasione

batzu, zeinena kontra bere indar guziak enplegatu behar bailituzkete Gudu izpirituean. Hunelako presunak ezin asko exhorta daitezke, maita deza-tela, arren, pasione hekien garaitzean hartzen duten pena edo nekhea, zeren hekien on guzia hortarik baitdoha: eta zenbatenaz irakhutxiko bai-tute kuraie gehiago, bertutea pratikatzean edireten diren traba lehenbizi-koak bentzutzekotzat, hanbatenaz izanen baita hekien bitoria seguragoa eta lausterragoa. Baldiñetaria hauxe gogoan xoillki hartzen badute: Gerla huntan ziñki eta fiñki traillaatu nahi dutela; baldiñ yeneroski eta azkarki lotzen bazaizko lanari, eta ez badiote, bitoriari eta bitoriaren fruituei, zeinak baitire Bertuteak; lausterregi behatzen, gogoan duten deseinu on eta saiñdua are segurkiago eta errexkiago haiñek konplituko dute.

XIII. KAPITULUA

Nola behar diren gudukatu eta zebatu gure sensuen pendura gax-toak: eta nolako akzioeak egiñ behar dituen gure borondateak edo bihotzak, bertuten habitudak eta usantzak beretzeko.

Sentitzen dugunean Jainkoa eta Haragia, gure bihotzean elkarrekin borroka hari direla, bietarik zein nausituko den; huna, bitoria Jainkoaren aldera eror-arazteko, hartu behar ditugun moienak.

1. Gure sensuetako lehenbiziko mobimenduak, adimenduaren edo Arrazoiñaren kontra altxatzen diren instant berean, hek apartzeko eta ithotzeko artha izan behar da, borondateak edo bihotzak bere konsenti-mendua eman diozoten beldurrez.

2. Mobimendu hek itho eta phazegatu direnean, utz daitezke berriz pixtera, lehenbizian baiño are indar gehiagorekin hek gudukatzeko oka-sioinea bigarren aldi batez izatekotzat.

3. On da oraiño, hirugarren aldi batez, mobimendu hek kolpekara ekhar-araztea; mesprezio yeneros batekin hek hastantzeko kostuma har-tzekotzat. Gardia emogun ordean, bere pasione propialak nork bere bai-tan tarritatzeko bi molde hauk, ez direla behinere frogan eman behar pai-llardizaren mobimenduetan zeinietaz Liburu huntan beregaiñ mintzatuko baitgare bertze lekhu batean.

4. Finean baitezpada inportant da, utzi eta khasatu nahi ditugun habituda gaxtoei kontra dohazen bertuten akzioeak egitea. Huna etsen-plu bat egia hau klarki frogatuko duena.

Txartasunezko edo inpazienziatzko mobimenduez higitua eta tenta-tua bazare, sar zaite zure baitan, eta konsidera zazu zure barrenean iraga-ten den guzia. Dudarik gabe ikhusiko duzu, zure sensuetan sortzen hasi den txartasuna, bihotzeraño igatera entsaiatzen dela, eta zure arimaren parterik gorena, zeinā baita konsentimendua, beretu nahi lukela. Orduan, orai eman darotzudan lehenbiziko konseilluaren arabera, egizu egiñ ahala, aiñtziña goatera ez uzteko, eta ez dadiñ bihotza lerra. Ez detzatzula, gar-dia huni, armak eskutik utz, non ez duzun zure etsaia (erran nahi da txar-tasuna) ostikatua eta ithoa, obliga-arazten sumetitua egotera Arrazoiñaren azpian.

Ordean erremarka zazu Izpiritu gaxtoaren fiñezia eta artifizio kalte-korra! Zenbeit pasione suharri kuraioski kontra-egiten diozula Satanek

ikhusten duenean, ez xoillki gelditzen da haren mobimendurik zure bihotzean altxa-araztetik; baiñan oraino hek nolazpait pixtuak aurkhitzen ditueanean, bera entsaiatzen da bere ahal guziaz mobimendu hek zure baitan, denbora guti batentzat ithotzera eta arrastatzera. Orduan ez du berte deseñurik, baizen zu gibelatzea, bizio hari kontra egiten dioen bertutea, bitoria husuez, ardietsetik, ondoan banitatezko sentimenduak zure bihotzean sor-araztea, sinhets-arazten darotzularik, soldadu kuraios batek bezala, denbora laburrik artean zure etsaia bantzutu duzula. Behar duzu beraz bigarren aldi batez borroka hari: hortarakotz izpiritura erakharri behar ditutzu inkietatu zaituzten pensamenduak; eta noizetere zenbeit mobimendu altxa-arazi baitute zure sensuetan, berehala zure Arrazoiñaren indar guziak enplegatu behar ditutzu hauk berriz urhuntezko eta ithotzeko.

Baiñan nola maiz gerthatzen baita, *ustez obligatuak garela eta Jainkoari agradatzen zaiola gure ahal guziak egiñ ondoan etsaia urhuntezko*, nola maiz, diot, gertatzen baita, hirurgarren gonbat batean bentzutuak izateko hirrikutik ez baitgare kanpoan; oraiño berriz ere gudura bihurtu behar dugu gure bihotza bethikotz garbitu nahi dugun bizio haren kontra; harenzat ez xoillki herra saiñdu bat konzebi dezaguntzat, baiñan oraiño hura mespresatzekotzat, eta hartaz latzdurarekin orhoitzekotzat.

Fiñean zure arima bertute haiñitzez berregiñtzeko, eta bertute hekien usantza saiñduak zure baitan fiñkatzeko, ageriki egiñ behar ditutzu haiñitz akzione, zure pasione deserregelatuei kontra dohazkotenak; Konparazionera: Baldiñ nahi baduzu ardietsi egiazko eztitasun perfet bat, zu mesprezatzuz ematen darozkitzuten txartzeko edo koleratzeko okasionetan, ez dezazula uste izan askiko dela, orai mintzatu garen hirur arma suerteak enplegatzea tentazionea garaitzeko; behar duzu oraiño onetsi, zutaz egiten duten, mesprezioa; behar duzu oraiño desiratu orobat eta yende berez mesprezatuaz izatea; behar duzu fermuki deliberatu afruntu eta laido handiagoak oraiño sofritzera.

Huna zergatik eziñ bertutean perfet izan gaitzekin, korreyitu nahi ditugun bizioen kontrako akzioneak non ez ditugun egiten: Zeren bertze obra on guziek indar eta efetu hagitz handiak dituzten arren eta nonbre handian egiñik ere, ez baitdezakete gaitza erroetarik athera. Hala nola, *ekharri dugun etsenplua ez ganbiatzeko*, mesprezatuaz zarenean heldu zaizkitzun kolerazko mobimenduei konsentitzen ez diozuten arren, aitzitik, erran dugun maneran hek gudukatzen dituzten arren; yakin zazu halaere, baldin ez baduzu usantza hartzen, hiroiak eta laidoak maitatzekoa, hetaz bozkariatzekoa, ez duzula niholere zure bihotzetik khenduko, txartasu-

nezko bizioaren azkeneko erroa, baldiñ bizio hori zure baitan altxatzen bada munduaz mesprezatuaz zarelako beldurtasun sobraniazko batetik, eta munduaz estimatu izan nahizko desira mugarrigabe batetik. Eta egiaz, zure ariman erro madarikatu hori dagoeiño, aldaska bethi aurthikiko ditu, eta zure bertutea flako eta illhaun egonen da; eta menturaz denborarekiñ bertute guziaz gabetua aurkhituko zare, eta hirrisku kontino batean, zure inpazienziatzko desordena iraganetara, berriz dohakabeki erortzeko.

Ez dezazula beraz esparantzarik izan, behinere ardiets dezakezula bertute solidorik, baldiñ bertute hek berak, husu eta maiz, zure akzionetan agertuz, hekien kontrako bizioak ez badituztu urratzen. Erran dut, husu eta maiz: ezen nola, biziozko habituda bat badugula seguratzekotz bekhatu berean erori behar baita; orobat bertute batetik haiñitz akzione egin behar ditugu, gure baitan formatzekotzat bertute haren usantza edo habituda saildu bat, berenez perfeta dena, eta bizioarekin ezin konpuntu daitekena: eta oraiño bertutezko akzionetarik nonbre handiago bat behar da habituda saildu bat formatzeko, ezen ez bekhatuetarik hazkuntza biziosu baten egiteko; zeren natura korruptuaren indarrak bethi bortizitzen baitu gaizkirako usantza, eta bethi flakutzen ungrakoa.

Atenzione egiozu oraiño huni: Baldinetaria praktikatu nahi duzun bertutea eziñ ardiets baditeke non ez duzun bihotzeko sentimenduen araberako zenbeit akzione kanpora agertzen, hala nola gerthatzen baita pazienziatzko bertutean; behar duzu, gaizki tratatu zaituen presunaz, zer nahi den maneraz gaizki tratatu zaituen, behar duzu, haiñaz ez xoillki karitaterekin eta estimurekin mintzatu, baiñan oraiño behar diotzotzu haiñari egin ahal zerbitzuak errendatu. Eta bihotzean dituzten sentimendu on hauk, edo kanpora agertzen dituzten akzione hauk aphurrak direla iduritzen bazaizkitzu ere, eta herabetasunekin, uzkurki, eta osoki gogo-gaxtoz egiten dituztula; begirautzu halere ez detzatzun negliya; zeren, guziz aphurrak diren arren, Guduan borthiztuko baitzaituzte, eta moien bothe-retsu batzu izanen baitditutzu bitoria eramatekotzat.

Zaren beraz atzarria zure bihotzeko mobimenduen gainean, eta ez zaitzelaz kontenta pasionen mobimendu borthizenak ithotzeaz; itho etzatzu ttipienetarañokoak ere; zeren komunzki xumek handietara baitgaramatzate, eta ondoan handiek sor-arazten bait dituzte gure baitan bizioen usantzak edo habitudak. Gauza frogatu bat dela badakigu, haiñitz presunek, okasione xumexkoetan bere pasioneak mortifikatu eskasez, (hek handienetan mortifikatzeko kuraiea izatu zuten arren), badakigu, diot, gutien pensatzen zutenean, egundaiño baiño borthizkiago atakatuak izatu direla erdi garaituak ziren etsaiez.

Badut oraiño zuri emateko premia handitako abisu bat: zure gutziak mortifikatu edo itho behar dituzu, permis diren gauzetan ere baitezpadaoak ez badire. Hortarik haiñitz irabaziko duzu; geiago izanen zare zure burua gauza debekatueta bantzuteko; tentazioen kontra borthitzago, atzariago, fiñago errendatuko duzu zure burua, eta denbora berean agradagarriago Jainkoaren aintziñean. Ziñ-ziñez mintzo natzaitzu: ez zaitezela, arren, unha obretan ematen, orai irakhatsi darozkitzudan pratika saindu hauk, zeñen beharra baituzu zure bihotz korronpitua onera gantziuteko. Bitoria glorios eta konpli bat zure pasionen gainean eramanen duzu; Bertutean haiñitz aiñtziña goanen zare denbora laburrik artean, eta zure burua Jainkotar eta izpiritual errendatuko duzu, ez xoillki izenez eta munduaren mihietan, baiñan oraiño izanez, egia eta Jainkoaren begietan.

Baldin bertze biderik hartzen baduzu, exselentak eta hoberenak direla iduritzen zaizkitzun arren, hetan Jainkozko delizio handiak hartzen baziñtu ere; Jaiñkoarekiñ hertsiki yuntatzen zaituztela uste baduzu ere: zaren osoki seguratu, ez duzula sekulan ardietsiko bertute solidorik ez duzula yakiñen ere, zer den egiazki Izpiritual izatea, zeñia, lehenbiziko Kapitulan erran izan dugun bezala, ez baitdatza pratika edo obra ezti eta naturaleza lausengatzen dutenean, baiñan bai gure bihotza eta gure gorphutza, bere pasionekin eta bere gutzia arrazoiña kanpokoekiñ, gurutzefikatzean.

Horra nola Giristino bat bere barrenean erreberritua beretu dituen bertutez, nola azkenean yuntatzen den bihotzez edo barrenki bere Kreatzaillearekin eta bere Salbatzaille Gurutzean itzatu izatu denarekin. Horra zergatik ezin duda daiteken, gure bihotzak, hainitz aldi diferentez, gorphutzari eta sensuei amor emanik, biziozko usantzak edo habitudak gure baitan formatzen diren bezala; gisa berean gure borondatea Jaiñkoaren Borondatearen gainean, haiñitz aldi diferentez, moldaturik, ardietsen eta geuretzen ditugun guristiñozko bertuteak. Ezen Jaiñkoaren Graziak edo Borondateak intzitatzen eta gonbidatzen du gure Arima, orai bertute batera, gero bertze batera. Ordean nola borondateak edo bihotzak bekhatu eziñ egiñ baitdezake (gaxta-arazteko zer nahi den gorphutzak edo sensuek egiñ dezaten), non ez dioen gaizkiari konsentimendua ematen; orobat eziñ izan daiteke saindu eta Jaiñkoarekin bat-egia (hura Jainkoa gana tiratzeko, Graziak bere indar guziak enplegatzen baltu ere), non ez den Grazia berarekin konsentimendu oso batez yuntatzen, ez xoillki bihotzeko mobimenduetan, baiñan oraiño, behar bada, kanpoko akzione ageri direnetan ere.

XIV. KAPITULUA

Zer egiñ behar dugun gure borondatea edo bihotza garaitua izateko menean denean, eta gai ez denean sensuen biolenziari kontra-egiteka.

Baldiñ zenbeit aldiz iduritzen baizazu zure borondatea flakoegia dela, zure sensuen suliari, eta zure bihotzaren gainean nausitu nahi duten bertze etsaiei kontra-egiteko; eta baldiñ, ordu hartan, ez badiozu zure buruari sentitzen kuraierik eta tiesotasunik asko, hekin atakadei buru-emateko: halarik ere zaude tiñko zure lekhuari, hari zaite bethi borroka, ez zohazela gibela, seguratu bitoria eraman duzula, non ez zaitzun iduritzen osoki benzutua zarela. Eta egiaz, nola zure bihotzak ez baitu nezesarario, sensuen gutziak kontentatzea, nahi duen aldera itzultzeko; halaber, berekin dakharken etsai hunen partetik zer nahi den yasan dezan, bethi oso-osea konserbatzen du bere libertateaz baliatzeko ahala. Ezen Kreatzailleak eman dio gure bihotzari bothere eta nausitasun haiñ osoa, non sensu eta membro guziak, Deabru guziak, gauza kreatu guziak elkharrekiñ yuntaturik haren kontra altxatzen balire ere, deusek ez bailezake traba, nahi duena egitetik, edo nahi ez duena egin gabe uztetik; eta hori, nahi duen aldi guzian, eta nahi duen beziñ denbora luzean, bai eta oraiño on iduritzen zaion xedea gatik, eta plazer duen moldean.

Baldin batzuetan tentazioak hersten bazaitu huntarañokoan, non flakatu eta hurren benzutua, zure borondateak baitdirudi ez duela behar den indarra, hari kontra-egiteko; begirautzu halere animoa gal, edo armak eskuetarik utz. Egizu bederen deihagora; eta defenda zaite Tentazailleari edo Satani erraten diozularik: Satan aparta hakit; ezen hire linburkeria infamei konsentituko diotedan baino lehen, milletan neure burua hiltzera utziko diat. Egizu bihotz handitako gizon batek, ezpatan hari denean etsai borthitz batekiñ, elkhar gana sobera hurbildu izanez, bata bertzeari lephotik lotzen zaizkonean, egiten duen bezala: eziñ haren gorphutzean ezpataren punta sartuz, ahal duen parte guzietan yotzen du ezpataren eskutokiaz: ikhus zazu nola hari den borroka, bere burua libratu beharrez; nola goaten den zenbeit pausuz gibela eta gero nola yauzi egiten duen bere etsaiaren gainera, huni heriotzeko kolpea ematekotzat. Ikhas azu zuk ere orobat maiz zure baitan sartzen; konsideratzekotzat zure funtsetik ez zarela deus, eta deus ez daitezula; ondoan zure burua kuraiatzekotzat

Jainkoaren Bothere guzizkoan fidantzia oso bat ematera; eta finean, haren graziarekin batean, atakatzekotzat eta garaitzekotzat nausitu zaitzun pasionea. Orduan erran behar duzu: Lagun nazazu, ene Jainko Jauna, lagun nazazu: Iesus eta Maria hel zakizkitet, ez nazazuela, ni zuen zerbitzaria, abandona edo ene menera utz, eta ez dezazuela permeti tentamendu gaxto hautan eror nadin.

Ordean etsaiak astia uzten badarotzu, oihu egiozu zure Arrazoñiari edo Adimenduari, arren, dathorrela zure bihotzaren edo borondatearen laguntzera; borthitz zazu zure burua haiñitz konsiderazione, kuraiea pitx-arazteko eta gonbatara animatzeko, gai eta propi direnez. Baldiñ, konparazione, inyustuki pertsekutatua, edo bertze zenbait maneraz afliyitua bazare, eta baldiñ, tristezia hondoatua sentitzen baduzu zure burua handizki tentatua inpazienziara, huntarañokoan, non ezin deus gehiago sofri baitdezakezu, edo ez baituzu deus sofritu nahi: entsaia zaite halere kuraie berri-berritan hartzera, erreflexione seriosak egiten ditutzularik ondoko pontu haukien, edo bertze zenbait hunelakoen gaiñean.

1. Ikhus azu, ea, pairatzen duzun gaitza, ez duzun merezitu, eta ea ez duzun zeronek zueure buruaren gaiñera eror-arazi. Ezen zure faltaz sofritzen baduzu, zer yustuagorik pazienziarekin sofri dezazun baiño zauri-bat, zure eskuz zeuere buruari egiñ diozuna.

2. Horren gaiñean ez baduzu deus zure buruari erreportxatzekorik, itzul etzatzu zure begiak zure bekhatu iraganen gainera, zeñetaz ez baitzaitu Iustizia dibinoak oraiño punitu, edo zeñak ez baititutzu zeronek penitentzia asko den batez urrhatu. Eta ikhusirik, Jainkoak, bere Miserikordiaz, ganbiatu duela, zuk merezi zinduen pena, zeinak izan behar bailuke, edo haiñitz luzea Purgatorioan, edo bethikoa Ifernuan, ganbiatu diot, duela bertze pena ariñago eta laburrago batera; har zazu pena hau, ez xoillki pazientki, baiñan oraiño alegeraki eta eskerronezko akzioneskiñ.

3. Baldin uste baduzu, egia ez den arren, ez duzula egiñ bekhatu guti baizen, eta egiñ duzula penitentzia haiñitz, seguratua izan zaite Zeruko Erresuman eziñ sar zaitezkel, nahigaben eta hertsiduren athe hertsitik baizen.

4. Orhoit zaite oraiño, baldiñ aflikzionen bidez, bertze batetik Zeruan sar ahal baziñte ere, Jainkoarentzat behar duzun, amodio phuruak ematen darotzun lege xoillak khendu behar larotzukela, errexki Gloria eternala irabazteko desira eta pensamendua; zeren Jainkoaren Semea, eta hunen ondotik Saindu guziak, bere Gurutzeak bizkarrean eta arantzez estalia den bide batetik Zeruan sartu bait dire.

5. Baiñan, huntan, eta gauza guzietan, beregainki behatu behar diozuna da Jainkoaren Nahia: ezen haiñ maite bazaitu, non plazer handi bat hartuko baitu, ikhustez bertutezko akzione distiantenak egiten ditutzula, eta zuretzat duen amodio isuriari, zure kuraiearen eta zure leialtasunaren frogez, ihardesten diozula. Gaiñerakoan yakiñ zazu; zenbatenez izanen baita sofritzen duzun pertsekuzioea, sofri-arazten darotzunaren partetik, inyustuagoa, eta beraz zuretzat, gutiago yasan kidina, hanbatenez Jainkoak estimatuko duela zure konstantzia, haren Probidentziari sumetitzen zaizkola, zeñak onera itzul-arazten baitditu gerthakari ondikozkoenak, eta gure salbamenduarentzat balia-arazten baitu gure etsaien herra ere.

XV. KAPITULUA

*Bertzen zenbait abisu haiñitz probetxosak, yakitekotzat zeñ den
ungü gudukatzeko moldea; zeñ etsai atakatu behar den; eta zeñ
bertuteren medioz bentzu daitezken.*

Ikhusi duzu, nork bere burua garaitzeko ahala eta indarra eta egiazko bertuteak ardiestekotzat, nola gudukatu behar den. Ordean bitoria errexxiako eta lausterrago eramateko, ez dezazula uste izan asko dela gonbatazea, eta aldi bakhar batez nork bere kuraiea agertzea edo señalatzea: behar da oraiño gudura berriz ere bihurtu, beregaiñki amodio propialaren kontra, afrunturik miñenak eta odoldagarrienak egiñ darozkiguten presunak, gure adiskidetzat har detzakegun arterañokoan. Maiz eta maiz gertatzen da, ia erran dudan bezala, gudu suerte hau negliyatu izanez, gure bitoriak izaten baitdire gaitzak, ez konpliak, noizean behingoak, eta iraupen gutitakoak. Hari zaite beraz borroka gogotik eta kuraie handi batekiñ; eta ez dezazula errezelutzat eta aitzekiatzat ekhar zure flakotasun naturala. Ezen indarrak eskasten bazaizkitzu, galde diotzotzu Iesus gure Salbatzaileari: eta segurki emanen darozkitzu.

Orhoit zaite oraino, baldiñ zure etsaien furia ezin gehiagokoa, hekin nonbrea eziñ kondatuzkoa bada, Jaiñkoaren zure alderako amodioa infinituki are handiagoa dela; zu gardatzen eta defendatzen zaituzten Zeruko Aingeruak, zuretzat othoitzean daudezen Sainduak haiñitzez nonbre are handiagoan direla.

Orhoitzapen hunelakoek, hanbat borthiztu eta animatu dituzte emazteki sinpleak ere, non bentzutu izan baitute Munduaren zuhurtzia guzia; buru-egin baitiote haragiaren tentamendu serragarri guziei; eta bitoria eraman baitute Deabruaren errabia guziaren gaiñean. Horra zergatik ez duzun izitu behar; iduritzen zaitzun arren, hanbat etsaien borxagunei ez dela errex kontra-egitea; gerla hau ez dela fiñatuko zure biziarekiñ baizen; eta haiñitz partetarik mehatxatua zarela, hurren segurki zure Arimaren galtzeaz. Ezen hau ere oraiño yakiñ behar duzu: ez zure etsaien indarrek, ez hekien maliziak eziñ kalterik egiñ diezazukete, non ez dioten permetitzen Iaiñkoak, eta Iaiñko hark, zeññaren ohorearen sustengatzeko gonbatatzen baitzare. Eta nola Gudu suerte hau guziz maite baitu; nola huntara Mundu guzia hertxaten baitu; ez xoillki ez du sofrituko, zu galatzea billhatzen dutenek, konpli dezaten bere deseñu gaxtoa, baiñan

oraiño, zurekin batean hekien kontra gudukatuko da, eta goiz edo berant, bitoria eraman-araziren darotzu zure probetxu handitan: goait edo gardian egon behar balu ero zure biziaren azkeneko eguneraiño.

Zure ganik galde egiten duen guzia da, defenda zaitezen kuraioski; eta, zenbait aldiz zauriak egiten baderautskitzute ere, ez detzatzun horrengatik armak eskuetarik utz, eta ihesi goan. Gaiñerakoan zure eginbidea ungi egitera anima zaitezentzat, orhoit zaite gerla hau eziñ itzurizkoa dela, eta baitezpada edo gudukatu edo hill behar dela. Ezen ez da haratik eta hunatik: Baduzu egiteko etsai batzuekiñ, zeññak haiñ furiosak eta hain muthiriak baitire, non ez baita behiñere posible haukiekiñ ez bakerik, ez astirik izatea.

XVI. KAPITULUA

Goiz-goizetik gonbatara preparatu behar du Kristoren Soldaduak.

Iratzarri zaren bezain sarri, egiñ behar duzun lehenbiziko gauza da, zure Arimako begien idekitzea, eta zure burua konsideratzea, batailla bat ematera dohan, kanpo handi batean baziñe bezala zure etsaia aiñtziñean; eta bortxatua, edo gonbatatzera, edo sekulakotz galdua izatera. Har zazu beraz begien aintziñean etsai hura, zeña ez baita deus bertzerik, bizio bat baizen, pasione deserregelatu bat baizen, aspaldion zure gañik khendu nahi ziñdukena. Presenta diozozu, diot, zure izpirituari Monstro furios hura, zure iresteko, bere astaparrak zure gainean landatzeko menean dagoena. Presenta diozozu denbora berean zure burua zure izpirituari, Jesus-Kristo zure Kapitaiñ ezin garaituzkoaren eskuñean baziñe bezala, konpaiñian dituela Biryina Maria eta Ioseph saindua, Aiñgeru eta Dohatsuezko tropela handiak, eta beregainki Jon Doni Mikhel Arkanyelu gloriosa; eta zure ezkerrean duzula Luzifer, bere Lagun eta ministre gaxtoekiñ: hauk deliberatuak, gudukatzeko duzun bizio edo pasione hura zure baitan finkatzera, eta bere ahal guziak obretan ematera zu hartan eror-araztekoztat.

Arte hortan imayina zaitte, zure bihotzaren barrenean aditzen duzula zure Aingeru Gardianoaren boza, hunelaxe mintzo zaitzuna: Bai! egun egin behar ditutzu azken efortak garaitzeko etsai hori, eta bertze etsai, zure kontra altxatu diren, guziak: Duzun, arren, kuraie on: ez dezazula utz bihotza erortzera izialdura funts gabeko batez, ez eta bertze zein nahi den arrozoiner; zeren Jesus, zure Kapitaiña, hor baituzu aldean, Zeruko Armada handi batekiñ, gerla egiten darotzutuen guzien kontra, zu defendatzeko deseñuarekin ethorriak, eta behiñere ez permetitzeko, ez bortxaz, ez amarez, hekiñ menara eror zaitezen. Zaude fermu: eta zer nahi den paira dezazun, bortxa egiozu zure buruari; zure bihotzaren barnebarnekik oihu egiozu Jaiñkoari; errekeri-tzatzu kontino Jesus eta Maria: othoitze-tzatzu Saindu guziak, alde dakizkitzula. Hori egiñ ondoan, ez dezazula batere duda, bitoria ez duzula eramanen.

Nahi den bezanbat flako izan zaitezen, nahi den bezaiñ ikharagarriak iduri dakizkitzun zure etsaiak, eta bere nonbrean, eta bere indarretan; ez halere izi batere: ezen zure laguntzera Zerutik yausten diren tropela sainduak, Ifernuak Graziaren bizia arrapatzeko egortzen darozkitzu-

nak baiño nonbre handiagoan dire. Zu kreatu eta erresketatu zaituen Jaiñkoa, Bothere guziak dituen da. Maite zaitu; defendatzen eta laguntzen zaitu; eta desira edo lehia, konparazionerik gabe, gehiago du, zu salbatzeko, Deabruak duen baiño, zu gal-arazitzeko.

Borroka hari zaitte beraz kuraioski: ez zaitzela behinere unha zueure burua mortifikatzen; zeren zure inklinazione gaxtoei, zure usantza biziotsuei bethi gerla egiñik, azkenean bitoria eramanen baituzu, eta bide hortaz sarthuko baitzare Zeruko Erresuman, zure Arima Jaiñkoarekiñ, eternitate guzian, yuntatua egonen den Lekhuan. Has zaitte orai beretik Jaunaren izenean gudukatzen; ezpatatzat eta erredola edo bukliertzat harturik, zure buruazko mezfidantzia, Jaiñkoa baitango fidantzia, Othoitza, eta zure Arimako eta zure izpirituko ahal eta puxantza guzien enplegu saiñdua.

Arma haukiekiñ, atakatuko duzu zure etsaia, erran nahi da, zure pasione nausiena edo dominante: hura bentzutezaz egizu, edo yeneroski hura mesprezaturik, edo hari fiñki kontra-egikiñ, edo hari oposatzen zaioen bertutearen obrak, husu eta maiz, eginik, eta fiñean Zeruak inspiratuko eta fornituko darozkitzun moienez, hura zure bihotzetik urhun apartaturik eta suntsiturik. Non ez duzun osoki garaitua ikhusten, ez zaitzela pausa: zure konstanziaz merezituko duzu Khoroa errezibitzea Yuie soberanoaren eskutik, zeña Zeruko Gorthe guziarekiñ, zure gonbatari beha egonen baitzaio.

Berriz ere oraiño erraten darotzut: gerla huntan ez duzu behiñere fastikatu behar. Konsidera zazu xoilki, gizon guziak Jaiñkoa zerbitzatzera, eta hari plazer egitera obligatuak direla: bertze alde, nahi edo ez, gudukatu behar dela; ihesi goaten dena kolpatua izateko, eta bizia galtzeko ere hirriskuan denaz geroz; eta guzien ondoan, nahi bagiñdu ere, Jaiñkoaren kontra erreboltatu, eta munduaren partida besarkatu, gure buruak plazerpean igerika erabilli nahi bagiñtu ere, ez giñtezke guziarekiñ penarik gabe, bethi, nahi edo ez, balitekenaz geroz, hainitz sofritzeko eta gorphutzean eta ariman, gure sensuen gutzien eta gure anbizionearen kontentatzekoztat. Othe da erhokeria, hauxe baiño, handiagorik: Mundu huntan ez gaituzte izitzen pena eta nekhe dorphenek, zeinen ondoreak izanen baitire suplizio eta tormenta eternalak; eta ikharatzen gare, kestione denean zenbait mortifikazione eta pena ariñez, zeinek gidatuko baitgaituzte zorionezko Eternitate batera, eta Jainkoaz, menderen mende, gozatuko garen errepausu perfetera.

XVII. KAPITULUA

Zein diren lehenik gudukatu behar ditugun pasioneak eta bizioak.

Gauza konsekuentzia handitako bat da yakin dezazun, pasioneak eta bizioak gudukatzean, zeintarik hasi behar duzun lehenik; itsuan hari ez zaitezentzat, eta zure kolpeak, alferrik eta aireari, eman ez diotzatzuntzat, haiñitz yendek bezala, zeinek, hola egiñez, galtzen baitituzte bere penen eta nekhen fruitu khasik guziak.

Has zaite beraz ungi eta arthoski, zure bihotzaren barnean zarraturik, etsaminatzen, nolakoak diren maizenik, zure pensamenduak eta zure afekzionaek; zein den zure baitan gehienik erregiñatzen duen pasionea. Hura da beregaiñki, zure etsayik handienari bezala, gerla deklaratu behar diozuna. Baldiñ ordean Etsai gaxtoak, armak bertzetara zuri itzul-arazte-kotzat, bertze zenbait aldetarik atakatzen bazaitu, goan behar duzu orduan hirrisku handiena den lekhura: eta gero bihurtu behar duzu berehala, lehen bezala, zure pasione nausitu hura gudukatzeraz.

XVIII. KAPITULUA

Zein maneraz behar diren itho Pasionen mobimendu ezagutzeko gaitzenak.

Baldin ez bazare oraiño kostumatu, pasienki sofritzen hitz-minak, afruntuak, eta bertze mundu huntako, penak kostuma hau ardiets deza-kezu, hek guziak, arribatu baiño lehen, zure izpirituari presentaturik, zure burua urrhundik eta aiñtziñkar preparatzen duzula, hauk errezibitzera. Noiz eta ere beraz etsaminatu baitukezu, nolakoa den, zu gehienik tormentzen zaituen pasionea; goardia eman behar diozu, nolako presunekin duzun egiteko, zein lekhutan, zein okasionetan maizenik aurkhitzen zaren: horra nola ezagutuko dituzun, gerta ahal dakizketzun gaitz guziak.

Baldin arribatzen bazaitzu ustekabeko malhurik edo gerthakaririk, zure prekosioneak hartu izana aiñtziñetik, hunelako mortifikazionen eta sofrikarien kontra, handizki baliatuko zaitzunaz. Bertze alde, huna oraiño moien bat hunelako akzidentak ariñduko darozkitzuna. Stropuz erran darotzuten hitz min batez: edo iguriki gabeko sofrikari batez, zure burua mobituxea sentitzen duzun pontutik; zaude erne eta atzarria: ez utz zure burua xagrinatzeraz: duzun artha zure bihotza berehala Jaiñkoa gana altxa-tzeaz, eta konsidera zazu malhur hura dela Zerutikako ontasun bat, Jainkoak berak, haiñ ona den Aita hark, zu hobeki garbitzekotzat, eta berekiñ hertsikiago yuntatzekotzat, moien bat bezala, egortzen darotzu-na: eta orhoitz zaite, Jainkoak har dezaken plazer handienetarik dela, haren amorea gatik, nahigabe dorphenak bozkariorekin sofritzen zu ikhustea.

Itzul zaite ondoan zure buruaren kontra, eta egiñ diotzotzu merezi dituzun erreportxuak. Haizen bezalako gogo urria eta laxoa! haiñ kuraie guti duk bada, non eziñ yasan baitdezakek Gurutze bat, zeina heldu baitzaik, ez presuna horren ganik, baiñan hire aita zerukoa ganik? Gero beha diozozu gurutze hari berari; eta errezibi zazu, ez xoillki humilltasunekin, baiñan oraiño alegeraki, diotsozula: o Gurutze, Probidenzia dibinoak, ni mundura gabe enetzat preparatua zadukana! Gurutze! Jesus gurutzefika-tuarentzat dudan amodiak, sensuen plazer guziak baino, gozoago erren-datzen darotana! Zuri bihotzez lotzen natzaitzu; Zure medioz yunta ahal nadintzat, zure besoetan Bizia galdurik, erosi izan nauen, Jesus berarekin.

Ordean baldin pasioneak bere-hala hartarañokoan nahasten bazaitu non ematen baitzare, zure izpiritua Jaiñkoa gana altxatzeko estatutik kanpoan eta baldin zure bihotza kolpatuxea sentitzen baduzu ere, begiratu, ez utz urhunago goatera: eta zure barenean zein nahi den kalte egin darotzun; ez zaitzela geldu zure ahal guziak egitetik, hura garaitzekotzat, hortakotz galdetzen dituzularik, su eta karrekin, zeruko laguntzat. Ezen goardia ungi: pasionen lehenbiziko saltoak arrastatzeko moienik segurenak, hekin kausa khentzera goizdanik entsaiatzean datza. Ezagutzen baduzu, konparazioñera, zenbait gauzari sobra yosia izanez, koleran sartzen zarela, zure inklinazioneak tratatzen dauzkizuten, aldi guzietan, hauts azu amodio hori, eta izanen zare bethi sosegu perfet batean.

Baiñan baldin zure bihotza khexatua sentitzen baduzu, ez zenbait objet agradarrientzat duzun amodioa dela kausa, baiñan zeren duzun eziñbertzezko higuinza bat presuna batentzat, zeinaren baitan ez baituzu deus onik, ez ungi aurkhitzen; zeinaren obra guziek bihotza gaxtatzen edo erreboltatzen baitarotzute: gaitz hunen erremedia da, (eziñbertzezko herra hunen despit) presuna hura maitatzeko, zure ahale egitea; ez xoillki zeren den, zu bezañ ungi, Jainkoak bere eskuz formatua, eta Jesus-Kristok bere Odolaz eresia; baiñan zeren, haren eskasak eztitasunekiñ yasunez, zure burua errenda ahal baitezakezu Zeruko Aitaren iduriko, zeinak guziak maite baigaitu, eta guziei ungi egiten baitaroku, berez gunerik edo ditzinzionerik gabe.

XIX. KAPITULUA

Zer moldez behar den gudukatu, eta garaitu lohikeriazko bekhatua.

Bizio hau bere-gisa behar duzu gudukatu, eta bertzeak baiño animo eta indar gehiagorekin. Huni ungi lotzeko, yakin eta orhoitu behar duzu, Pasione hunek badituela hirur ordo edo zirkonstanzia diferent. Lehenbizikoa, tentatua izan baino aintziñagokoa. Bigarrena, tentazione beraren denbora edo iraupena. Hirugarrena, tentazione iragan denekoa.

Tentazione ethorri baiño lehen, gure ahal eta artha guzia enplegatuz behar dugu, den okasionerik xumenari ere ihes egiteko, eta urhuntezko hurriskuzkoak diren presuna guzietarik. Baldin malhurski, gure estatuz, obligatuak bagare, hunelakoekiñ solhas-egitera, behar dugu ahalik laburzikiena akhabatu, modestiarekiñ eta begiak beheititurik mintzatu; zerbitzatzaren garela hitz honestez grabes, eta agertzen dugula aire serio bat, famillertasunik eta ergelkeriarik batere, urhundik ere, ez duena.

Ez dezazula zure buruaren gaiñean haiñitz konda; zeren, (haiñitz urthez mundupean bizi izan ondoan), ez duzun hurren batere sentitu Haragiaren kilikadurarik edo mobimendurik. Ezen lohikeriaren Deabruak egiten du oren batez, urthez haiñitez egiñ ez duena. Badago batzuetan denbora haiñitz, gauzen hobekiago preperatzen: ordean ematen dituen kolpeak hanbatenaz dire borthitzagoak, egiten dituen zauriak hanbatenaz perillosagoak, zenbatenaz baitaki, ungia eskarniatzen, eta ferekatuz heriotzeko kolpea ematen.

Erremarkatzeko ere da, eta egun orozko esperienziak erakusten du, ez dela nihoiz hurriskua handiago, nola baita, egiten eta entrenitzen dugunean zenbait adiskidetasun, zein etan, iduriz, ez baita deus gaxtorik, fundatuak zeren diren arrazoiñ ederren gaiñean; hala nola ahaidetasunaren, ungi-egituntzako bihurkundearen, edo bertze zenbait obligazione izanaren gaiñean, edo bederen, maitatzen dugun presunak dituen bertuten merezimenduaren gaiñean. Amodio likhitsu edo amurusia, adiskidetasun suerte hautara, sentitu gabe, lerratzen da bisita husuez, solhas luzez, famillertasun sobraniazkoez: sar-arazten du fiñean pozoiña bihotzerañño, arrazoiña edo adimendua itsutzerañokoan. Orduan ezdeuskeria batzuentzat kondatzen dire modestiaren kontrako begi kolpeak, hitz eztiak solhas

dostatzekoak, ergelak eta libroak, zeinietarik sortzen batire tentazione borthitzak, eta hurren ezin-garaituzkoak.

Bertze moien guziak enplegatu baiño lehen, egiozu beraz ihes bekatuko okasioneari: ezen, gardia ungi, su handi baten hurbillean lasto pixka bat bezala zare. Ez zakizkola fida zure bertuteari, ez eta Jainkoa ofensatu baiño lehen hilltzeko hartu duzun borondateari: ezen zein nahi den borondate on izan dezazun, konbersazione ezti eta husu horietan pixten den amodio lohiaren sua, hartaranokoa kharretan emanen da, non ez baita deus gai izanen zu hunen iraungizeko. Gure pasionea kontentatu nahizko lehia itsuak, debekatuko zaitu entzutetik zure adiskiden konseillu onak; galduko duzu Jainkoaren beldurkundera; ohoreaz eta biziaz ez duzu axolarik izanen; Iferñuko Suak berak ez du iraungiren, zu erretzen zaituen lohikeriaren kharra.

1. Ihesi egiñez, billa zazu beraz zure salbamendua; non ez, uste gaberik hartua izanen zare, eta fidantzia presunzionetsu hortaz punitua izan zaitezentzat, eroriko zare heriotze eternalera.

2. Egiozu gerla alferkeriari; duzun bethi gogoan zer egiñ behar duzun, eta konpli-tzatzu, deus ahanzi gabe, zure estatuko egiñbide inportant guziak.

3. Gogo onez eta uzkurkeriarik gabe obedi diozozute zure Buruzagiei. Hitza aditu bezain lauster, egizu manatzen darotzutena: eta gauzarik humiliagarrienei, eta zure nahiei gehien kontra-egiten diotenei, lehia eta enpresamendu handienarekin bethi lot zakizkote.

4. Begirautzu ungi, zure proximo lagunaz yuiamendu ariñik emate-tik; bere gainki lohikeriaz kestione denean. Baldinetaria, bere ondiko handitan, bekhatu huntan erori bada, eta haren bekhatua publik errendatu bada; ez dezazula hargatik mespreza; ez zaitezela haren kontra kolera eta alarma: baiñan urrikal bekizu haren flakeza; eta zure ahalean progotxa zaite haren hutsaz, Jainkoaren aintzinean zeroni humiliatzen zarea. Aithor zazu ez zarea basa eta herrautsa baizen; ezdeus phuru bat baizen: berre-tzatzu zure othoitzak: lehen baiño, artha gehiagorekin ihes egiozute ezagutza perillos guziei, den gutiena xuxpitzatzekoak badire. Ezen baldin zure anaia giristiñoez gaizki yuiatzera ekharria, eta lausterregia bazare, Jainkoak permitituko du, zu punitzeko eta denbora berean zu korreyitzeko, zeroni, kondanatzen dituzun flakeza beretan eror zaitezen; eta ahalkeria hortaz ezagaturik zure urguillua eta zure prudenzia eskasa, billatuko dituztu, batarentzat eta bertzearentzat, behar diren erremedioak.

Baiñan flakeza ahalkagarri hetarik zure burua gardatzen bazindu ere, yakiñ zazu, baldiñ yuiamendu ariñen egiteko, eta xuxpitz ariñen hartzeko usantzan bazare, galtzeko hirrisku handian zeroni bethi izanen zarea.

5. Zure bihotza baldin sentitzen baduzu, gozo eta konsolazione izpiritualez bethea, ez dezazula zure barnean izan ixillikako konplazentiarik; ez dezazula gogoan har, perfekzionario gorenera igana zarea eta Etsaia, zuri kalte egiteko estatutik kanpoan dela; zeren iduritzen zaitzun, ez duzula harentzat mespreziarik, hodiorik, eta abhorrimendurik baizen. Izan zaite seguratu, atzartasun oso bat gabe, hagitz gaitz izanen zaitzula, erori gabe egotea.

Mintza gaitezen orai, tentazionearen ordu bereko gauzez. Berehala ikhusi behar da, ea hura altxa-arazi duen kausa, barnekoa, ala kanpokoa den.

Erraten dudanean Kanpokoa aditzen dut, gauza guti honesten gainean den kuriostasun, ala begiezkua, ala beharriezkua: aditzen dut, arropen edertasuna, fintasuna, magnifizenzia; aditzen ditut, adiskidetasun Jainkozko ez direnak, eta munduzkogiak; aditzen ditut solhas libroegiak. Gaitz huni erremedioa ematen zaio, modestia oso batez, eta gorritzeko errestasun honest batez, zeinak atxik-arazten baititu begiak eta beharriak zarratuak, izpiritua lohi dezaketen, objet guzientzat. Ordean erremedio soberanoa eta hoberena da, ya erran dugun bezala, ihes-egitea.

Barneko kausa heldu da, indarren, osasunaren, hazkartasunaren sobriantatik, edo izpiritura tropelaka ethortzen diren gogoeta gaxtoetarik. Eta hauk dire, bekhatuzko gure usantza gaxtoen efetuak, edo Satanen asmuak eta linbuzteriak.

Gorphutzak, asepean eta gurikerian kostumatuak, behar du izan matutua, flakutua, eta hebaingua barurez, izifriñez, zilizioez, gaubellez, eta bertze mortifikazione suertez: ordean hunelakoetan ere, ez dire behiñ ere iragan behar dizkrezionearen eta obedienciaaren mugarriak.

Gogoeta lizunez denaz bezanbatean, nondik nahi ethor daitezen khasa eta aparta detzakegu. 1. gure estatuko lanei seriozki aplikatzen gaizkotela; 2. Othoitzaren eta Meditazionearen medioz: (Meditazionea da, mihia eta ezpainak erabilli gabe, Relijionezko zenbait Ponturen edo misterioaren gainean, gure izpiritua eta pensamenduak, ahal bada, guziak, edo bederen ahalik gehiena eta luzena, erabilltzea).

Othoitz a hunelaxe egin behar da. Pensamendu lohi zenbait, izpiritura ethortzen zaitzunekotz, eta haren markak zure baitan sentitzen hasten zarenekotz, sar zaite zure bihotzaren barreneraiño, eta Jesus Gurutzefikatuari adrezatzen zaizkola, errozu: O ene Jesus on eta miseri-

kordosa! lauster egizu ni laguntzera; ene Etsaien eskuetara erortzeko menean naiz. Bertzealdi batzuek, Jesus itzatua izan den Gurutzeta besarkatzen duzula, haren Oiñetako zauri sakratuei milla musu eman diotzozute, amodiorekin eta fidantziarekin erraten duzularik: O zauri adoratzekoak! o zauri guzizko sailduak! zuen markak inprima-tzatze ene bihotzean krimez eta itsuskeriez bethea den biotz huntan; eta garda-nazazue bekhatu egitetik.

Meditazioeaz denaz bezanbatean, ez darotzut konseillatzen, tentazioeak borthizkien hersteñ eta tormentatzen zaituen denboran, egitea, lohikeria abhorri-arazteko, zenbeit Liburuk irakhasen dutena: hala nola kontsideratzea bizio hau ahalkagarria dela; eziñ sasia daitekela; bere ondortik darraizkola milla desgostu, milla nahigabe, milla khexagune edo xagriñ, eta batzuetan, ontasunen, osanunaren, biziaren, ohorearen, etc, kaltea ere. Huna ene sentimenduaren arrazoiña: hunelako kontsiderazioeak ez dire moien aski boheretsuak, hirriskutik zu atheratzeko edo libratzeko: aitzitik, maiz gehiago baizen ez gaituzte barna sar-arazitzen; zeren, baldiñ alde batetik izpirituak khasatzen baditu pensamendu gaxtoak, bertze partetik bereganatzen baititu, eta bethi ematen baitute bihotza konsentitzeko hirriskuan.

Beraz biderik segurena, hunelako gogoetarik lauster libratua, izateko da, ez xoillki gure izpiritutik objet likhitsen urruntzea, baiñan oraiño haukiei kontra-egiten diotenez ere ez orrhoitzea; zeren kontrakoen medioz, hek urruntzera entsaiatzen garen denboran, hetan, nahi edo ez, pensatzen baitugu, eta hekien imayinak gogoan erabilltzen baititugu. Kontenta zaite beraz orduan Meditazione egiteaz salbatzaillearen biziaren eta pasionearen gaiñean; eta baldin meditazione saildu horren denboran, gogoeta berak heldu bazaizkitzu, aintzinago baiño pena gehiago, gertha daiteken bezala, egiten badarotzute; ez dezazula horrengatik animoa gal, ez eta utz Meditazionea. Hekien kontra efort handiak enplegatue gabe, mespreza tzatzituz, ez zure ganik, baiñan Deabruaren ganik heldu diren tentazioe batzuek bezala; zohaz bethi aintzina, ahalik atenzionerik gehienarekiñ, Jesus Kristoren Heriotzearen gaiñean hasi duzun Meditazionea. Ezen ez da deus geiagorik eta puxantagorik, lohikeriazko Izpirituaren desterratzeko eta khasatzeko, nola baitire Pasionekeo Misterioak: Satan deliberratu balitz ere, behiñere gelditu gabe, zuri gerla egitera.

Akhabatuko duzu zure Meditazionea Othoitz huntaz, edo bertze hunelako zenbaitez: o Ene Kreatzaillea eta ene Redenptorea! zure miserikordia infinituaz, eta zure Pasionearen merezimenduez libra nazazu ene Etsaietarik. Ordean, hori erratean, duzun atenzione, ez niholere gogora

erakhartzea, urrundu nahi duzun, bizioa; zeren haren orhoitzapenik xumena ere orduan perillos baitzinduke. Gardia emozu beregainki, ez dezazun denbora gal, arrazoiñatzen zure buruarekiñ yakiteko, ea tentazioneari konsentitu diozun, ala ez diozun konsentitu. Ezen etsamen suerte hau, Etsaiaren imintziona bat da, zeñiak, itsurazko ungi baten, eta funts-gabeko eginbide baten aitzekian, inkietatu eta nahasi nahi baitzaitu; edo bederen esparantza baitu, zenbait plazer har-arazien darotzula, gogora erakhartzen darozkitzun, objet itsusi eta lohi hekietan.

Beraz, klarki ageri ez denean, bekhatuari konsentitu diozula; kontentatu behar duzu, zure Aita izpiritualari fede-onez errateaz, tentazione haren gaiñean, dakizun guzia; eta hark erraten darotzunaren arabera, atxik zazu zure izpiritu errepausuan, eta ez hartaz gehiago orhoit. Baiñan ager diozozu garbiki zure bihotzaren funts guzia, behiñere deus gorde gabe, edo ahalkeria triste eta damnagarri batez, edo bertze zeñinahi den arrazoiñez. Ezen baldiñ humilitatea nezesario baduzu, yeneralean zure etsai guzien garaitzeko; zenbatetarañokoan ez othe duzu humiliatu behar, zure bihotza libro atxikitzeko bizio huntarik, zeñia baita, khasik bethi, urguilluaren punizioea.

Fiñean tentazionea iragan ondoan, huna zer egiñ behar duzun. Errepausu oso batean zaudezen arren, eta segurean zarela uste duzun arren, guziarekin ihes egiozute, zure ahal guziaz, tentazione hura sor-arazi darotzuten, gauzei eta objetei; eta ez dezazula sofri berriz zure izpirituan sar daitezen, nahiz bertutearen, nahiz hetarik ardiets dezakezun zenbait bertze on delakoen kolorearen azpian, ethor dakizkitzun. Ezen aitzekia suerte horiek, haragi korrunpituaren falseriak dire, eta Satanen artifizioak, zeñiak hagitz ungi eskarniatzen baitu Aiñgeru onaren figura, zu berekin traiñatzekotzat Kanpoko illunbetara: hauk dire Ifernuko illunbeak.

XX. KAPITULUA

Nola behar den gudukatu Alferkeriaren bizioa.

Handizki da nezesario alferkeriari gerla egitea; zeren bizio hunek, ez xoilki perfekzioneko bidean gibelatzen baitgatu, bainan oraiño zeren libratzen baitgaitu, hunela errateko, gure salbamenduaren etsaien eskuetara. Baldin beraz nahi baduzu, bizio hau ziñ-ziñez gudukatu, haiz zaite berehala, kuriostasun eta dosteta inutill guziei ihes egitetik: munduko gauzetarik lexa zazu zure bihotza: zure estatuari ez dauzkon okupazione guziak kita-tzatzu. Entseia zaite gero, fite eta luzatu gabe, Zeruko inspirazionei ihardestera; zure Buruzagien ordenak konplitzera; eta gauza guziak egitera, hek nahi duten, mugan eta moldea manatzen dautzutena egitea, ez gibela instant bat ere. Orhoitz zaite luzamendu bati, bertze luzamendu bat darraiola, eta huni, hirurgarren bat; eta horlatan, bethi luzatuz goatea dela; zeren traillauek ematen darotzun izialdura geroago eta gehiago emendatuaz baitdoha, eta pausarentzako edo alferkeriarentzako amodioa bethi borthiztuaz hunen eztitasuna gustatzen dugunaren eredura. Hortik heldu da, lanean hari behar denean, ahalik berantena lotzen baitgaizko, edo behiñere lothu gabe gelditen baitgare: hortaraño doha traillauearentzat dugun higuintza.

Horra nola alferkeriaren habitudak gure baitan erroak egiten dituen, zeinẽn atheratzea hagitz gaitz baita; non ez dugun noizbait, osoki balhorerik gabe bizi izan garela, ahalkaturik, ethorkizunean arthosago eta langilleago izatera deliberatzen.

Ordean gardia ungi: alferkeria da pozoin bat, gure arimako fakultate eta ahal guzietara hedatzen dena, korrumpitzen duen ez xoilki gure bihotza, traillauea higuini arazten darokularik, baiñan oraiño gure adimendua eta izpiritua pozoatzen dituena, itsutzen gaituelarik halako gisaz, non ez baitugu ikhusten, alferren erresoluzione gehienak efetu gabeak direla, eta ordu berean egin behar litezken lanak, edo ez dituztela nihoiz egiten, edo bertze denbora batera egortzen dituztela.

Gardia emozu bertzealde, ez dela asko, lauster eta luzatu gabe, egiteko den gauza egitea; baiñan lanak berak galdetzen duen muga, hortakotz berezi behar dela, eta, gauza hura egitean, artha eta atenzione oso bat eman behar dela, gauza hari, gai den, perfekzione guzia ematekotzat. Ezen egiaz, ez da langille onaren marka, baiñan bai alferkeria fiñ eta mali-

zios batena, manatuak zaizkigun lanak, ahalik fitetzena egitea; penetan eman gabe, ea ungi egiñak izanen diren: kontent eta alegera, ahalik lausterrena libro izateaz, eta alfer egoteko denbora gehiago ardiesteaz. Desordena hau heldu da huntarik: ez baitugu aski konsideratzen zer balio duen obra on batek, bere mugan ez giña denean, eta alferkeriak, bizioei gerla egiten hasten diren presunei, aitzinean ematen diotzten traba guziak khentzen eta bentzutzen ditugunean.

Maiz orhoit zaite beraz, hasgorapen bakhar bat, othoitz labur, ordean bizi bat, belhaunikatze bat, Majestate dibinoarentzako errespetuzko seinale xume bat, gehiago direla prezatzeakoak eta estimatzeakoak, lurreko tresor guziak baiño; eta zerbaitetan mortifikatzen zaren aldi guzietan, Zerutik Aiñgeruek ekhartzen darotzutela khoroa bat, zure gainean eraman duzun bitoria errekonpentzatzeo, edo saristatzeko. Kontrara; orhoit zaite, Jainkoak erretiratzen dituela Graziak, negliyatzen dituzten arima ephelen ganik; eta bethetzen dituela, hetaz baliatzeñ diren arima leialak eta khartsuak; egun batez *zerbitzari fidelak, sar ahal daitezentzat bere Jaunaren bozkarioan.*

Baldiñ ordean ez badiozu lehenbizian senti zure buruari indarrrik asko, perfekzioneko bieran aurkhituko dituzun pena, eta nekhe guzien sofritzeko, balia zaite fiñezia huntaz: Nekhe eta traillauea hauk gorde diotzotzu zure buruari, halako gisaz, non alferrek uste duten baiño erregaok eta ariñagoak aurkhituko baitituztu. Baldiñetaria, beraz, bertute baten ardiestekotzat, nezesario bada bertute haren obra haiñitz egiñ dezazun; egun haiñitzez hartan okupa zaitezen; zure deseinu onak trebestatzen dituzten, etsai borthitzen nonbre handi bati gerla egin diozozun obra hek has zaiztuztu, guti baizen, egiteko ez bazintu bezala; lot zakizko lanari, zure traillauea luze iraun behar ez balu bezala; ataka-tzatzu zure etsaiak bata bertzearen ondoan, bat baizen bentzutzeo ez bazindu bezala. Eta izan zaite seguratua, hek guziak baiño, Jainkoaren graziarekiñ batean, borthitzago izanen zarela. Moian hortaz garaituko duzu alferkeriaren bizioa, eta ardietsiko duzu, huni kontra egiten dioen, bertutea.

Gauza bera egizu Othoitzean. Baldiñ zure Othoitzak iraun behar badu oren bat, eta oren hura luzegi iduritzen bazaitzu; har zazu xedea, oren-laurden erdi batez xoilki, Othoitzean egonen zarela; eta oren laurden erdi huntarik, bertze oren laurden erdi batera luzatuz, ez da gaitz izanen, oren osoa azkenean bethetzen. Baldin ordean bigarren edo hirurgarren orenerdian herabetasun eta desgustu handiegi bat sentitzen badiozu zure buruari Othoitzarentzat, ez segi, hartaz osoki fastikatzeraiñoakoan;

bañan othoitzak erratetik geldi zaite aphur bat; gelditze horrek ez darotzu kalterik ekharriko; baldiñ handik lauster, berriz lotzen bazaizko.

Orobat konporta zaite, esku-lanen eta gorphutzeko nekhen aldera. Iduritzen bazaizkitzu, egiteko gaitzegiak eta luzegiak direla, eta, gogorritasun soberaz, khexatzen zaituztela; has zaite bethi baten egiten, bertzez orhoitu gabe: egizu hura atzartasun ahal guziarekin; ezen bat hori ungi egin eta, ez da izanen bertzerik bat ere, uste baiño pena gutiagorekiñ, egiñen ez duzunik. Ikhusten baduzu trabarik, zohazkote aitzina, eta ez behienere ihes egiñ lanari: izan zaite xoillki beldur, alferkeria zure baitan yaun dadiñ huntaranokoan, non idurituko baitzaikitzu eziñ yasanezkoak irela bertutearen pratika lehenbizikoei dairraizten penak, eta konzebituko baituzu haukientzat latzdura hañdi bat, a gertu diren baiño lehen.

Horra zer arribatzen zaioten arima bihotz gabetakoei eta gogorrirei. Bethi etsaiaren beldur dire, zeñ nahi den flakoa, eta zeñ nahi den urrun izan dadiñ. Imayinatzen dire, instant guziaz gauza fastikagarriak manatzera dohazkotela: eta funts gabeko izialdura horrek trublatzen ditu, errepausuaren erdian ere. Yakin zazu beraz, alferkeriaren bizioan badela pozoiñ gorde bat, ez xoillki bertutearen lehenbiziko eraiña ithotzen eta galtzen duena, bainan, oraiño bertute ohituak ere destruitzen eta khasatzen dituen. Yakiñ zazu, harrek zurari egiten diotena, alferkeriak bizitze spiritalari egiten dioela, eta bizio huntaz Deabrua, bere saretan gizon gehienak eror-arazteko usantzan dela; eta beregainki perfekzionera igan nahi luketenak.

Zaude beraz zure buruaren gaiñean erne eta atzarria. Zarraizko Othoitzari: zarrizkote obra onei: Espos arroparen eragiteko, ez egon, Espos dibinoaren aiñtziñera goateko menean, yauntzi behar duzun mugaraiño. Egun oroz orhoit zaite, goizeraiño konzerbatu nahi izan zaituen Jainkoak, ez darotzula promes eman, arratserano konzerbatuko zaituela: eta baldiñ aski ona izatu bada zu arratseraiño bizi-arazteko, ez zaituela segurutzen, biharamun goiza ardietsiko duzula. Enplega zazu beraz egunaren ordu bakhotxa, azkenekoa balitz bezala: ez dezazula deus gogoan erabill, Jainkoari plazer egitea baizen; eta izan zaite bethi ikharatua, zure biziaren moment guziez errendatu behar duzun, kontu hertsu eta garratz hartaz.

Ez dut orai hitz bat baizen hunen gaiñean zuri errateko. Haiñitz nek-hatean bazare ere; egiteko haiñitz xuritzen eta eskuetarik pasatzen baduzu ere, uste izan behar duzu guziarekin, egun guzia galdu duzula, zure nekhe guziak inutillak direla; baldiñ ez baduzu, zure pasionen, eta zure amodio propialaren gaiñean bitoria haiñitz eraman; baldin ez badiotzotzu

Jainkoari, egin darozkitzun ungiez, eskerrak errendatu, eta beregainki, Bizia zuretzat ematean egiñ darotzun grazia seiñalatuaz, alferrak dire oraiño zure obra guziak; baldiñ ez badituztu, haren esku miserikordiazkoaren fabore batzu bezala, hartu, Aita guziz On hark, zure bekhatuak urratzekotzat, egorri darozkitzun nahigabe eta punizione guziak.

XXI. KAPITULUA

Nola ungi balia gaitzeken gure gorphutzeko sensuez eta zer maneraz sensu hek berak zerbitza-araz ahal detzakegun, Jaiñkozko gauzen kontenplatzekotzat.

Ez da posible, artha handi bat eta atzartasun bethiereko bat gabe, behar den bezala, erregelatzea gorphutzeko sensuak; zeren sensuek gure bihotzean altxara-arazten dituzten mobimendu gaxtoek, traiñatzen bezala baitgaituzte, atseginak eta plazerak itsutuki maitatzera. Eta nola gure bihotza ezin bere baitarik sasia baitditeke halako mobimenduetan; sensuen objektak bereganatzeko, sensu bakotxa enplegatzen du, eta igan-arazten ditu izpirituraiño, objet haukien ideak edo imayinak. Hortik heldu da, (izpirituak eta gorphutzak, batak bertzearekin duten aria hertsia dela kausa), Munduko plazerek berehala objektari propi zaizkon sensuetara hedaturik lauster pozoatzen baitituzte, izurri gaxto batek bezala, Arimako puxantza edo parte guziak; eta azkenean korrumpitzen baitute Gizon guzia barnean eta kanpoan.

Huna zer erremedio eman ahal dakien hain gaitz handiari. Ez diozotela sobera libertate utz zure sensuei. Ez detzatzula behiñere enplega xede onentzat baizen, zenbait gauza abantaillos edo baitezpadakoen-tzat baizen; eta ez behiñere atsegin xoillarentzat. Baldiñ ordean, uste gaberik, zure sensuak itzurtzen bazaizkitzu, eta goaten badire Arrazoiañak ezarri dituen mugarriez urrunago, izan tzazu artha, ahalik lausterrena, bihur-arazitze: erregela-tzatzu halako maneraz, non atsegin falsoak aurkhitzekotzat, objet inutilliei yosiak egoteko usantzan zirenei *sensuek*, usantza har-arazi behar baitzaiote, objet beretarik, salbamenduarentzat eta arimako perfekzionearentzat, laguntza haiñitz tiratzekoa; eta Arima, bere baitan zarraturik, kreaturak ezagutzearen medioz altxa dadiñtatz berehala Jaiñkoaren handitasunak kontenplatzera. Huna ordean zer maneraz usantza hori ardiets dezakegun.

Zure sensuetarik bati agertzen zaionean objet agradagarri bat; ez diozozula objet hari beha kanpora agertzen duen aldetik; baiñan konsidera zazu zure izpirituko begiez. Eta baldiñ ikhusten badiozu zerbaít, zure sensuei atsegin egiten dioenik; orhoit zaite ez duela edertasun hura bere baitarik, baiñan bai Jainkoa ganik: Hunek, esku ikhus ez daiteken batez, kreatu duela, eta espantatzen zaituzten haren on eta ungi guziak

eman diotzala. Ondoan bozkaria zaite ikhustez, izate soberano eta Bere nausi den hura, kreaturetan lllurratzen eta xarmatzen zaituzten hanbat Kalitate on eta ederren Autora eta surtsa dela, Majestate dibino hark, izan ahal daiteken perfekzionerik gorenean, kalitate raro hek guziak poseditzen dituela; eta kreaturarik perfetenak, ez duela deus hurbiltzekorik, haren perfekzione infinituen aldean.

Kreatzaillearen obra eder zenbait kontenplatzen arrastatzen zarenean, orhoit zaite, gauza hura ez dela deus bere baitarik. Erakhar zazu zure izpiritura hura egin duen Obraria: baxharrik haren baitan emazu zure gozo guzia, eta errozu. O Ene Jaingoikoa! o ene desirkunde guzien objeta! o ene Dohatsutasun baxharra! ala bozkariatzen bainaiz, konsideratzen dudanean ez direla, kreaturetan diren perfekzione guziak, zure Perfekzioneen imayinak baizen; eta Zu zarela hek guzien surtsa eta Autora.

Ikhusten ditutzunean arbolak, landareak, loreak, eta bertze hunelako gauzak; pensa zazu hauk duten bizitzea ez dutela bere baitarik: baiñan bai ikhusten ez dugun Izpiritu guziz botheretsua ganik, zeñiari erran behar baitiozu: O Jainko bizia! o ene arimaren Bozkario guzia! o Bizitze soberanoa! baiki: zure ganik, zure baitan, eta zutaz bizi eta handitzen dire gauza guziak lurraren gaiñean.

Abereak ikhustean, altxa zazu halaber zure izpiritua eta zure bihotza, haukiei mobimendua eta sentimenduak ematen diozkanaren aldera: errozu errespeturekin eta amodiorekin: Jaiñko handia! Munduan gauza guziak mobitzen ditutzuna, zeroni bethi mobitu gabe eta berbera zaudezen denboran: bozkariatzen naiz; zeren, Eternitate guzian, baitzaude estatu berean, mudantza batere ezin sofrutzeko manera batean.

Presunen edertasunaz lllurratua eta xarmatua, zure burua sentitzen duzunean, separa zazu berehala, ikhusten duzuna ganik, ikhusten ez duzuna; utz zazu gorphutza, eta zatxeizko izpirituari: konsidera zazu, zure begiei eder iduritzen zaioten guzia, ageri ez den surtsa batetik ilkhitzen dela, zeña baita Edertasun kreatua izan gabea, edo Jaiñkoa: Errazu zure baitan: Horra eziñ ahituzko Ithurri hartarikako, Itsaso, nonbre gabeko ontasunak ixurtzen dituen, handi hartarikako, xirripa xumeak. O! ala ene Arima alegeratzen baita, Edertasun bethiereko haren baitan pensatzen dudanean, zeren hura baita edertasun kreatu guzien surtsa eta ithurburua.

Ikhusten duzunean norbait, zuhurtziaz, zuzentasunez, mansotasunez, edo bertze zenbait bertutez berregindua; separa zazu halaber, bere baitarik duena, Zerutik errebitu duena ganik: eta errozu Jaiñkoari: O bertuteen Jaiñkoa! eziñ explika diezazuket ene bozkarioa, konsideratzean,

ez dela onik, ez ungirik, zu ganik heldu ez denik; eta gizonen eta kreaturen perfekzione guziak ez direla deus zure perfekzionen aldean. Esker onezko milla akzione errendatzen darozkitzut, Jauna, ikhusten dudana kalitate on hortaz; eta yeneralean, ene proximoari eta niri, egin darozkigutzun on eta ungi guziez. Urrikal bekizu ene pobrezia: Orhoit zaite, baitezpada behar ditudala *hunelako edo halako* bertute, zeñien eskasean bainago.

Zenbait obra on egiten duzunean, izan zaite seguratu, Jainkoa dela haren lehenbiziko Kausa, eta zu ez zarela, lanaren egiteko hura zerbitzatzaren den, errement bat baizen. Altxa-tzatzu beraz haren gana zure begiak, erraten diozularik: O Munduaren Nausi soberanoa! bozkariorik handienarekin ezagutzen dut, zu gabe, eziñ deus egin dezakedala, eta Zu zarela gauza guzieren Autor eta Obrarik lehenbizikoa eta prinzipala.

Zure gogarako zenbait yanari yaten duzunean, egizu erreflexione hau: Ez dela Kreatzaillea baizen, gauza hari aurkhitzen diozun, eta haiñ gozo zaitzun gustua eman ahal diozokenik. Ematzitzu beraz kreatzaille haren baitan zure gozo eta gustu guziak; eta errozu zure buruari: O ene Arima! bozkaria hadi, ikhustez, Jainkoaz landan kontentamendu solidorik ezin izan daiteken bezala segurki, haren baitan aurkhitzen dela doha-tsutasun osoa eta perfeta.

Zenbait urriñ on eta ezti sentitzen duzunean, begirau-tzu, ez zatxeizkon hartzen duzun plazerari: igan zaite pensamenduz Zerura; eta seguratu, urriñ on haren Autora, Jainkoa dela, hortaz bozkaria zaite Jainkoarekin: othoitz zazu, ezitasun guzieren prinzipioa den bezala, egiñ dezala, arren, zure arima sensuen plazer guzietarik gabetua, deusek ez dezan gibela, haren gana igatetik, insensu on eta ezti baten khea bezala.

Finean zenbait boz eder, edo musikako aire xarmagarri aditzen duzunean, orhoit zaite Jainkoaz, eta errozu: O ene Jaungoikoa! bihotza aleganziaz bethetzen zait, zure Perfekzione dibinoetan pensatzen dudanean. Guziak elkharrekin yuntatuak, ala harmonia guziz eder bat egiten baitute, ez xoillki zure baitan, baiñan oraiño Aingeruetan; Zeruko Izar guzietan; eta kreatura guzietan ere.

XXII. KAPITULUA

Sensuez ikhusten eta sentitzen ditugun gauzek, nola lagun gaitzaketen Meditazionea egiten, Jesus Kristoren Biziaren eta Pasioneko Misterioen gaiñean.

Irakhatsi darotzut, nola altxa ahal zaitezken, kreaturak konsideratzean, Jainkoaren Handitasunaren kontenplazionera: Ikhas azu orai, salbatzaillearen Bizia eta Pasioneko Misterio sakratuak izpiritura erakhartzeko, kreatura hetaz berez baliatzen. Ez da deus zeruaren azpian, haren orhoitzapena zure gogoan erreberritzeko, gai ez denik.

Konsidera zazu beraz xoillki, Jainkoa dela, erran dugun bezala, gauza guzieren hastapena edo prinzipioa; hark eman diotela kreaturi, nobleeni ere, izatea, edertasuna, eta dituzten perfekzione guziak. Yar zaite gero espanturekin konsideratzen Munduaren Nausi soberano hunen Ontasun eta Miserikordia neurri gabekoak; jautsi eta beheratu nahi izan duenaz geroz, Gizon egiteraiño, eta Heriotze laidotsu bat, gu salbatzea gatik, pairatzeraño; hortakotz permetitu duela, berak kreatu dituen gizon eskergabeak yunta eta bat egiñ zaitezen Kreatzaille beraren kontra, hura Gurutzefikatzekotzat. Baiñan nahi baduzu xeheki sartu Jesusen sofrikarien konsideratzen, zein nahi den aldetara beha dezazun, guzietan ikhusiko ditutzu sofrikari heien figurak eta orhoitzapenak.

Baldiñ, konpazionera, ikhusten baditutzu armak, azoteak sokak edo khordak, aranzeak edo elhorriak, seskak, itzeak, martiluak; gogora erakharriko ditutzu haren Heriotzean eta Pasionean zerbitzatu ziren hunelako errementak. Etxola batek orhoit araziren zaitu hura sortu zen Establiaz eta Manyateraz. Zerutik erortzen, eta lurraren gainean hedatzen den uriak, begien aintziñean emanen darozkitzu Odolezko ibaiak, zeñietaz Olibeteko Baratzea busti eta trenpatu baitzuen. Harri eta arroka guziak, haren Heriotzean arraillatu ziren harrien eta arroken hanbat imayina bezala, baliatuko zaikitzu. Iguzkiari edo Lurrari begiratzean, pensatuko duzu, Jesus hill zenean, lurra ikharatu eta Iguzkia illundu zela. Ura ikhustean, orhoitu zare haren Saihets sakratutik ilkhi zen Uraz: eta gisa hortan bertze milla gauza, zure begiei presentatuko zaiztenez.

Baldin edaten hari bazare arnoa edo bertze zenbait edari; zure buruari proposatuko diozu, Salbatzaille amulso huni, Burrebuek edatera eman zioten, biñagrea eta khelderra. Zenbait urguenturen urriñ onak pla-

zer sopra egiten baderautzu; Salbatzailleak, Kalbarioko Mendiaren gaiñean, sentitu zituen gorphutz urkhatu ustelduen usaiñ gaxtoa gogora erakhar zazu. Bestitzen zarenean; konsidera zazu, Jaiñkoaren Semea zen arren, Jesus gure haragiaz estali dela; bere Jaiñkotasunaz gu bestitzekotzat. Billuzten zarenean, imayina zaitte Jesus ikhusten duzula billuzia eta larru haso burrebuen eskuetan, zure amorea gatik azotatua eta Gurutze bati itzatua izateko menean. Zenbait abarrots handi eta mulzutikako aditzen duzunean, uste izan zazu aditzen ditutzula, yende ozte edo tropela mut-hiritu batek orduan egin izan zituen, deihadar izigarriak; ziotsotelarik: *Khen! Khen! Gurutzefika zazu gurutzefika zazu.*

Orenak yotzen duen aldi guziez, orhoit zaitte Jesusek Baratzean sentitu zuen bihotzeko olha hartaz, noiz eta ere izatu baizen hillzeko ikhara batez sasitua, ikhustez, preparatzen ziotzoten tormenten iraupena eta krudelitatea: Edo ezperen orhoit zaitte, Jesus Gurutzeari itzatzean, Soldaduek eman zituzten martillu kolpez. Fiñean zer nahi den sofrikari, zer nahi den dolore yasan dezazun, eta bertzek yasaten dituztela ikhus dezazun; yakin zazu segur dela, ez direla eredura deus, zure Salbatzailleak, bere pasioneko denbora guzian, nahiz gorphutzean, nahiz ariman, paraitu dituen tormenten aldean.

XXIII. KAPITULUA

Bertze zenbait moian eta bide, okasionetan Gorphutzeko sensuez ungi baliatzeko.

Irakhatsi darotzudan ondoan, nola gauza sensibletarik behar duzun zure izpiritua alxatu Jainkozko gauzetara eta Jesusen Biziazen Misterio sakratuetara: irakhatsi nahi darozkizut oraiño bertze zenbait moien, Meditazioneak kreatura beretarik egiteko materiak har detzazuntzat. Ezen nola gostuak diferentak baitire, nahi nuke, Liburu huntan bakhotxak aurki baleza, bere Deboziona kontentatzeko, gai den guzia. Eta hori gauza handizki probetxos bat liteke, ez xoillki yende xehentzat eta sinplentzat, baiñan oraiño izpiritu-dunentzat eta Jaiñkotiarentzat ere, zeñiak ez baitohaz guziak bide beraz perfekzionera, eta zeñiak ez baitire orobat gai, Misterioetan haltoki eta hainitz barna sartzeko. Gainerakoan ez duzula beldurrik, Debozinezko pratika mulzu handi batek kausa diezazun nahaskeriarik edo enbarrasurik. Xoillki entsaia zaitte zure eredurako ez baliatzera: har zazu Konfesor zuhur eta prudent baten konseillua: emazu zure burua, oso-oso, haren eskuetan humilitasunekiñ eta fidantziarekin, ez xoillki orai erretara nohan gauzen gaiñean, baiñan gero erranen ditudan guzien gaiñean ere.

Beraz behatzen diozunean, atsegiñ egiten darotzun, eta Munduak estimatzen duen, zenbait gauzari; gogoan finki har zazu, gauza hura bere baitan basa eta herrautsa bezañ mespresagarria dela: Zeruko onen eta edertasunen aldean, ez dela deus onik, ez ederrik: Hara behar ditutzula zure ahal eta xede guziak edatu, gaiñerako gauza guziak hemen oiñen azpian ostikaturik.

Begiratzen diozunean Iguzkiari, orhoit zaitte zure Arima, Graziaz beregiñdua, Zeruko Argizagi guziak elkharrekiñ baiño, are ederragoa eta diztiantagoa dela: eta kontrara, Graziaz gabetua, Ifernuko illhunbe lodiak baiño are beltzago eta latzgarriago dela. Zure gaiñean den Zerua konsideratzean, igan zaitte izpirituz, Aiñguruak, eta Jañkoa bera dagoen Zeruraño; eta zaude han, garbiki eta saiñduski mundu huntan bizi bazare, bethiere erregiñatu beharko duzun, Egoitza dohatsuan bezala.

Xoriak kantatzen aditzen ditutzunean, gogora zazu Parabisua, zeñeñtan laudoriozko kantikoak Jaiñkoari kantatzetik, ez baitire behinere geldi-

tzen: Denbora berean othoitz zazu zure Jaiñkoa, errenda zaitzan, arren, digne, bera, eternitate guzian Izpiritu dohatsuen konpainian, laudatzeko.

Presuna baten edertasunak xarmatzen zaitunean, imagina zaite ikhusten duzula Ifernuko Suge ikharragarria, zeña, kanpo lilluragarri horren azpian gordea, heldu baita zu irestera, eta zuri Graziaren bizia arrapatzera. Errozu aierkunde eta mespresio saindu batekin: Oha; aparta adi, Suge madarikatua; alferrik ni gal-arazteko gordetzen haiz. Gero Jaiñkoa gana itzulirik: Zaren benedikatua, erranen diozu, zeren ene Etsaia deskobritu nahi izan baitarotazu, eta haren arte gaxtoetarik libratu izan bainazu. Ondoan zure Salbatzailearen Zaurietan barna sar zaite, ihes lekhu segur batean bezala, eta han okupa zazu zure izpiritua, bere Gorphutz sakratuan, zu bekhatutik garbitzea gatik, eta zuri plazer kriminelak latzdurarekiñ higuñ-araztea gatik, yasan dituen dolore eziñ konprenituzkoez.

Huna orai o bertze moien bat kreatura ederren xarma borthizenei ihes egiteko. Pensa zazu, orai haiñ xarmagarri zaizkitzun objet horiek, zer izanen diren hill ondoan. Bidean zahoazenean, yakin zazu, egiten duzun hurrats bezanbat Heriora hurbilltzen hari zarela. Xori baten hegal kolpeak, arribera baten goaiak edo superna biolentak abisatzen zaituztela, behiñtzat zure bizia are lausterrago dohala. Gauza guziak iharosten eta egotzen dituen xirimola batek, guziak trantzitzen ituen ihurtzuria batek, begien antziñean ematen darotzute Azken Juamenduko egun latzagarria; eta badirurite erraten derauzutela, emateaz, belhauniko zure Juiearen aintzinean, hura adoratzear, eta othoizteaz, arren hel dakizun, goizdanik prepara zaitezentzat, haren aintziñean segurantzarekin agertzeko.

Baldin ordean bizitze huntan gerthatzen diren, haiñitz akzidentez progotxatu nahi baduzu, huna zer egitea konseillatzen darotzudan. Baldin, konparazionera, nekhatua bazare beroaz edo hotzaz, edo bertze hunelako zenbait inkomoditatez edo faxeriez; baldin dolerez eta tristeziatz hondatua eta lehertua bazare: berehala bistan har zazu Probidenzia dibinoaren ordean ezin ganbiatuzkoa, zeñak nahi izan baitu, zure ona gatik, orai pena hori yasan dezazun; eta zeñek baitdaki, gaitza zure indarren eredura neurtzen. Moien hortaz zure bihurkundera bozkariorekin markatuko diozu Jainkoak zuretzat duen, amodio ezti eta aita-karakoari. Amodio horren froga ageri eta segur bat ematen darotzu, hura bere gogara zerbitzatzekotzat, egortzen darozkitzun okasione horietan.

Ikhusirik beraz, egundaiño baiño gehiago estatutan zarela, Jaiñkoari plazer egiteko, erranen diozu: Orainxe ene baitan konplitzen da Aita on haren borondatea, zeñak bere Miserikordiaz, mende guziak baiño lehen,

ordenatu baitu egun sofri dezadan pena eta nekhe hau: izan bedi eternitate guzian benedikatua. Zenbait pensamendu on heldu zaitzunean, fermuki sinhets zazu Jainkoa ganik ethorri zaitzula; eta on eta ungi guzian Aita liberal hari esker onezko akzione errespetuzkoenak errenda diotzotzu. Zenbait debozinezko Liburu irakurtzen duzunean, iduri bekizu Izpiritu saindua mintzo zaitzula, eta Liburu hura hark berak egin izan duela.

Gurutzefikari begiratzen diozunean, konsidera zazu hura, Jesus-Kristo zure Kapitainaren Bandera bezala; eta yakiñ zazu, hartarik den gutiena urruntzen bazare, zure etsayik kruelenen eskuetara eroriko zarela: eta baldiñ segitzen baduzu, egun batez Zeruan, triunfan eta bitoriaren markak eskuan, sartzeko digne errendatuko zarela.

Ama Biryinaren imayina bat ikhusten duzunean, ofrei diozozu zure bihotza miserikordien Ama huni: Zure bozkarioa marka diozozu, zeren artha eta leialtasun oso batekin, Jaiñkoaren nahia bethi konplitu duen; zeren zure Salbatzailea mundura eman eta bere esneaz hazi izan duen. Fiñean eskerrak errenda diotzotzu Deabruaren kontrako Guduetan, hura errekeritzen dutenei, ematen diozten laguntza handi eta bereziez. Saiñduen imayina guziek orhoit-araziko zaituzte Jesus-Kristoren Soldadu yeneros hetaz, zeñek heriotzerañokoan kuraioski gudukaturik, pasatu eta egiñ baitute, Gloriaren ardiesteko, zuk segitu behar duzun bidea.

Zeñ nahi den mugaz adi dezazun ezkillat jotzen, *Angelus* edo Biryinaren othoitz hiruaretan erran dadiñzat; zenbait Meditazione labur eta erreflexione xume egin dezakezu *Agur-Maria* bakhotxaren aiñtziñean erraten diren hitzen gainean. Lehenbiziko ezkillat kolpean, Maria gana bidaldu izan zen Mezu edo Enbaxada handiaz, (zeña izatu baita gure Erresketamenduen hastapena), eskerrak humillki Jaiñkoari bihur diotzotzu. Bigarren kolpean: Bozkaria zaite Mariarekin; zeren Jaiñkoak, bere humilltasun perfeta gatik, Jainkoaren Amaren dignitatera altxatu duen. Hirugarren kolpean: Adora zazu Jaiñkoa Seme, Gizon egina: eta bihur diozozute halaber haren ama sainduari eta Gabriel Arkanyeluari merezi duten ohorea. Kolpe bakhotxean on da buruaz agur egitea errespetuzko señaletzat, eta beregaiñki azkeneko kolpean.

Ama Biryinaren alderako debozinezko pratika hauk, muga guziez orobat egiñ daitezkenak dire. Baiñan, huna bertze batzu egunaren muga suerte batzuetako: arratseko, goizeko, eguerdiko propiakoak, Jesus-Kristoren pasioneko Misterioari darraizkonak. Ezen behar dugu maiz orhoitu Ama guziz samur hark orduan pairatu zuen Martirio dorpheaz; eta eskergabetasun ahalkagarri bat liteke, orhoitzapen huni huts-egitea.

Arratsean, gogora erakhar azu, Ama on hark sentitu zuen dolorea, ikhustean, Jesus Olibeteko Baratzean, odolezko izerdi batez trenpatua, eta handik preso eramana ta nolakoak izatu ziren gau hartan guzian Mariaren bihotzeko Khexaguneak. Goizean, sar zaite haren dolorean; ikhustez Seme maite hura, laido eta hiroiekiñ eramana, Pilatusen eta Herodesen aiñtzinera; hiltzera kondenatua; eta suplizioko lekhura goatean, Gurutzea garraiatzera, azote kolpeka, bortxatua. Eguerdian, iduri bekizu ikhusten duzula, Ama doloratu huneñ bihotza erdiratu zuen, Ezpata kruela; hunen presenzian, Gurutzefikatu zutenean Jesus adoraatzekoa, eta hunek azken hatsa etxatu zuenean; eta oraiño, hill zenean ere, lantza batez saihetsa ideki ziotenean.

Erreflexione on hauk egiñ detzaketzu, Biryina saiñduaren dolorean gaiñean, ortzegun arratsetik, larunbat eguerdiraiño: eta bertze hek egiñen ditutzu gaiñerako egunetan. Guziarekiñ segi zazu, on zaitzun debozioea; bihotza, ikhusten duzun gauzez mobitua, sentitzen duzunaren arabera.

Fiñean hitz gutiz zuri errateko, nola behar duzun zure sensuez baliatu: manaia tzatzitzu halako gisaz, non, ez baitiozu behiñere utziko zure bihotzean entradarik, ez eta amodio sobrarik, ez eziñ garaituzko herrarik ikhusten ditutzun gauzentzat. Aitzitik, erregelatuko baititutzu zure nahi guziak, Jainkoaren borondatearen gainean; deus maitatzen eta higuñitzen ez duzula, Jaiñkoak maita dezazun eta higuñi dezazun nahi duenik baizen.

Hauk guzien ondoan abisatzen zaitut zure sensuen erregelatzeko emanik heldu natzaitzun pratika diferent haukien nonbre handi huntan, ez dela ene deseñua, hautaz zure okupazione prinzipala egitera, zu obligatzea. Ezen behar duzu hurren bethi zure baitan zarratua eta Jaiñkoarekin yosia egon: behar duzu okupatua izan, barnean ditutzun bizziorako inklinazioen gudukatzen, eta kanpoan bizio hei kontra dohazkoten bertutezko akzionen egiten. Ez dut beraz bertzerik igurikitzen, bai zen hautaz balia zaitezen, baitezpadako okasionetan. Ezen nork bere burua obligatzea, onak diren arren, hanbat pratika kanpokoen konplitzera; ez da hori Bizitze izpiritualean haiñitz aiñtziña goateko moiena. Pratika hauk aproposki eta pheituz enplegatua ez direnean, ez dire baliatzen izpirituaren nahasteko, amodio propialaren entretenitzeko, ariñtasunaren emendatzeko, eta munduko tentamendu gaxtoei bide emateko baizen.

XXIV. KAPITULUA

Mihia nola ungi goberna eta erregela daiteken.

Bridatik borthizki atxikia izan behar du gizonaren Mihia; zeren naturalki guziek plazer hartzen baitugu, sensuei atsegiñ egiten dioten gauzez mintzatzeaz. Mihiaaren abiadura komunzki heldu da banitate suerte batetik, zeñiak sinhets arazten baitaroku, garen baiño, argituagoak garella; eta banitate hura da kausa gure pensamendu propialez espantituak, plazer handirekiñ hauk kondatzen baititugu aurkhitzen garen lekhuetan; guziek gorago solhasa egiten baitugu; eta oraiño pretenitzen baitugu mundu guziaz entzunak izatea.

Hitz gutitan eziñ zarra daitezke bizio higuñi huntarik sortzen diren kalte eta gaitz guziak. Xehadurarik gabe yeneralean erran ditekera da, hunek kausatzen duela alferkeria; agertzen gure baitan iñorantzia eta errhokeria handi bat; berekiñ dakhartzela medisenzia eta gezurra; iraungitzen duela Debozioearen Kharra; borthitzten dituela pasione muthiriak; eta mihiari usantza ematen dioela, ez errateko hitz inutillik eta banorik baizen.

Bizio hunen korreyitzeko, huna zer egitea konseillatzen darotzudan: ez hitz sobra egiñ; eta beldurrez nekha detzatzun gogotik entzuten ez zaituzten presunak, ez zaitezela mintza hekien aiñtziñean; ez eta gogotik aditzen zaituztenen aiñtziñean ere; beldurrez, solhasa segitzean, zerbait behar ez den itzur dakizun. Begirauztu miñtza goregi eta nausikara: ezen hunelako thonuak ez diho plazer egiten aditzaileari; eta agertzen du mintzatzailea bere buruaz hainitz hartua eta urguillutsua dela.

Ez zaitezela behiñere miñtza, ez zure buruaz, ez zure ahaideez, ez zuk egiñkako gauzez; non ez zaren hortara eziñ bertzez bortxatua: eta nezesario iduritzen zaitzunean ere, mintza zaite horietaz hitz gutitan eta modestiarekiñ. Baldiñ ordean bere buruaz haiñitz mintzo den norbait aurkhitzen baduzu, ez dezazula horrengatik mespresa; baiñan begirauztu hark bezala egiñ, deus erraten ez balu ere, bere hutsen ezagut-arazteko gai den gauzarik baizen, eta bere burua ahalkeria eror-arazitzeorik baizen. Ez zaitezela ahalik gutiena baizen mintza zure lagun proximoaz, eta hari daoizon gauzez; non ez duzun hartaz ungiak errateko okasioea. Lakhet bekizu Jaiñkoaz mintzatzen, beregaiñki haren, gizonen alderako karitateaz edo amodiaz: ordean huntaz ere behar bezala mintza ez zaitezen beldu-

rrrez, adi-tzatzu bertzek erraten dituztenak, eta hek bethikotz gogoan fiñkatzera ensaia zaitte.

Munduko egitekoez eta erran-merranez denaz bezanbatean: beharritaraiño heldu bazaizkitzu, ez diozotzela permeti, sar daitezen bihotzeraño. Bihotzak oso-oso Jaiñoarena eta Jaiñoarekiñ izan behar du. Baldiñ ordean obligatua bazare, ihardestekotzat, mintzo zaitzun presuna entzutera; bethi zenbait begiratze altxa zazu Zerura: Han erregiñatzen du zure Jaiñoak; eta handik Majestate guziz on hark ez du errefusatzan, zu, herbal eta ezdeusaren gaiñera, bere begi miserikordiazkoak itzultzera. Errepasa-tzatzu ungi erran nahi ditutzun hitzak, bihotzetik mihira igan baiño lehen: ahalik obekiena guziak pisa-tzatzu; zergatik bethi aurkhituko baituzu haiñitz, gutitu behar denik. Eta erran behar direla uste dituzunak, berezi ditutzun ondoan ere; khen zazu oraiño hautarik parte bat: ezen guzien burua aurkhituko duzu sobra mintzatu zarela.

Ixilltasuna Gudu izpiritualean laguntza handi bat da eta hau gardatzen dutenek bere buruei agiñ diozokete bitoria eramanen dutela. Ezen segur da, haiñek komunzki badutela bere buruentzako mezfidantzia, Jaiñoa baitan behar den fidantzia, Othoitzentzako gustu ageri bat, eta bertutezko pratikentzat errestasun handi bat.

Ixilltasuna maita ahal dezazuntzat, konsidera-tzatzu hartarik heldu diren on eta abantail handiak, eta mintzatzeko frankiatik sortzen diren gaitz eta kalte nonbre gabekoak. Diot gehiago: Nahi baduzu guti mintzatzeko usantza hartu, zaude ixillik, mintzatzeko suieta duzunean ere; baldiñ zure ixiltasunak ez badio, ez zuri, ez lagun proximoari kalterik ekharitzen. Ihes egiozute beregaiñki Mundutarren solhas guziei: gizonen konpañiak utzirik, hauta zazu Aiñgeruen, Sainduen, Jaiño Beraren konpañia. Fiñean Orhoit zaitte, nolako gerla hasi duzun; eta segurki, solhas inutillitan doztatzeko astia izatetik urrun, doi-doia izanen duzu hatsaren hartzeko denbora.

XXV. KAPITULUA

Bere Etsaiak gudukatzea eta bentzutzea deliberatu duen, Jesus-Kristoren Soldaduak, ahalik gehiena ihes egiñ behar diote, bere bihotzeko Bakea nahas edo altara diozoketen gauza guziei.

Barneko bakea galdu dukegunean, hunen kobratzeko indar eta ahal guziak enplegutuan eman behar ditugu: baiñan zer nahi den mundu huntan gertha dakigun, ez da deus gai, hura guri arrapatzeko, edo nahasteko, gerorrek nahi ez badugu. Konzebitu eta sentitu behar dugu, egia da, gure bekhatuez eta gure hutsez dolore handi bat: ordean dolore hunek izan behar du, haiñitzetan erran dudan bezala khexagabea eta neurthua. Orobat: urrikaldu behar zaizkigu bekhatoreak, eta bederen bihotzez, hek galtzeaz, nigar egiñ behar dugu; ordean gure urrikaltasunak behar du izan bihotzekoa, khexagunerik eta trublerik gabea, Karitate phuru baten efektua bezala.

Mundu huntan suiet garen gaitz infinitu batzuez denaz bezanbatean, hala-nola eritasunak, zauriak, heriotzea, adiskiden eta hurkoen galtzea, izurritea, gerla, su-ha-lama, eta bertze hainitz akzident triste, (zeiñei guziei ikhararekin behatzen baitiote, gorphutza, bethi sofriztetik ihesi dabillana, zaurtzen duten gauza batzuei bezala) horiek guziak, Graziaren laguntzarekin batean, ez xoillki Jainkoaren eskutik bihotzez topa edo akzeptatetzakegu, baiñan oraino horietaz bozkariatzeko suietak egiteko gai gare; konsideraturik, direla, edo bekhatoren garbitzeko eta salbatzeko, punizione arinak; edo yustuek merezimendu gehiago egiteko, okasione segurak.

Bi arrazoiñ haukien gatik loriatzen da Jainkoa bera ere gure gaiñera egortzean: baiñan gauza segura da, gure borondatea Jainkoaren Borondateari sumetitua dagoeiño; aflikzionerik eta nahigaberik handien erdian, bethi fermu egonen garela, eta izpiritua soseguan eta pausuan konserbatuko dugula. Yakiñ behar duzu, alabainan khexagune suerte guziak, Jainkoaren desgogarako direla; zeren nolanahikoak izan daitezen, eziñ baititezke bekhatugabeak, eta sortzen baitire bethi funts gaxto batearik, zeina baita Amodio propiala. Urrundik ikhustera entsaia zaitte beraz, khexa edo inkieta ahal zaitzaketen gauza guziak, eta zaude aiñtziñkar preparatua hek pazienziarekiñ yasatera. Konsidera zazu, presenteko gaitzak, zenbat ikharagarriak agertzen baitire ere, funtsean eta bere baitan ez dire-

la gaitzak; on egiazkoez eziñ gabe gaitzaketela; Jaiñoak edo egortzen, edo permititzen dituela, erran ditugun arrazoiñak direla kausa, edo berzte zenbait arrazoiñen gatik, zeñiak, guretzat diren arren gordeak, eziñ izan baititezke haiñitz yustuak baizen.

Manera hortan, izpiritua bethi higoala eta orobata konzerbatzen duzula, bertutean haiñitz progotxatuko duzu, bizi huntako akzident diferentien erdian. Non ez: zure nekhe eta travaillu guziak inutillak izanen dire, eta ez zaizkitzu Zerukotz deusentzat baliatuko. Gehiago dena: Izpiritua tehar eta inkiet izanen duzuiño, Etsaiaren atakadei pharautia egonen zare ezagutzeko ahalik gabe zeñ den bertuterako biderik segurena, xuxenena eta laburrena. Sathanek bere ahal guziak egiten ditu, gure baitarik arimako Bakea khasatzekotzat; zeren baitdaki, Bakea den lekhuuan Jaiñoa edireiten dela, eta Miserikordiaren efetu miragarrienak obratzen direla bakea dutenen fagoretan. Arrazoiñ hunengatik, bere fiñezia eta malezia guzia enplegatzen du guri bake hura arrapatzeko: eta gu tranpan eror-araztekotzat, denaz bertzelakoa agertzen da; sor-arazten eta inzipiratzen darozkigu deseñu, iduriz onak eta funtsean gaxtoak direnak: ordean hauien gaxtotasuna hainitz maneraz deskobri daiteke, eta guziz, zeren gure barneko sosegua eta bakea nahasten baitute.

Gaitz hain perillos bati erremedio ematekotzat, etsaia zenbait mobimendu fresko, eta desirkunde berri gure baitan alxatzera ensaiatzen denean, ez dizogutela berehala mobimendu eta gutizia haui bihotza zabal; lehenik ukho egoguten amodio propiala lausenga dezaketen afekziona guziei; ofrei diozogun Jaiñoari desira berri hura: errekeri zagan, arren ezagut-araz diezagan, ea harenganikakoa den, ala Sathanenganikakoa; eta izan dezagan artha horren gaiñean konseillu hartzeaz gure Directora ganik. Segur garenean ere, gure bihotzean sortzen den desirkunde bat Jaiñoaganik heldu den mobimendu bat dela; ez dugu hura konplitzeko eginbidetan eman behar, non ez dugun aiñtziñetik gutitzen eta mortifikatzen, hura konplituia ikhustez, dugun lehia sobraniazkoa: ezen obra on bat, hunelako mortifikazione batez aiñtziñatua, Jaiñoari haiñitzez agradagariago zaio, lehia eta Khar berelako batekiñ egiten litekena baiño; eta maiz obra onak haiñitez gutiago plazer egiten dio, ezen-aiñtziñeko mortifikazioneak. Manera hortan gutizia gaxtoak khendurik eta hastandurik, nahi onak ere konplitzen ez ditugula naturaren mobimendu guziak itho ondoan baizen, sosegu oso eta perfet batean konzerbatuko dugu gure bihotza.

Hortarakotzat mesprezatu behar dire konzienziako har suerte batzu Jaiñoa ganik heldu direla diruritenak, (egiazko defauten gaiñean kon-

zienziak zeren erreporxu egiten darokun), baiñan funtsean Izpiritu gaxtuak sor-arazten dituenak, ondo agertzen diren bezala. Baldiñ konzienziako errenkura hek baliatzen bazaizkigu, gu beheitzeko eta humiliatzeko baldin obra onak egiteko khartsuago errendatzen bagaituzte; baldin Jaiñoaren Miserikordian behar den fidantzia gutitzen ez baderaukute orduan erremesiatuak errebitu behar ditugu, Zeruko fagore batzu bezala. Baiñan baldiñ konzienziako erreporxu hek kausatzen badaituzte gure baitan xagrinak eta trubleak, kuraiea gal-arazten badarokute, gure eginbideak konplitzeko uzkur, gogo urri eta berantiar errendatzen bagaituzte, sinhetsi behar dugu Etsaiaren artifizioak direla, eta hek entzuteaz khasu guti egiñik, konportatu behar gare ordinarioan bezala.

Ordean khexagune suerte hautaz berzte alde, nola gure xagrinak ethortzen baitire gehienean mundu huntako kaltetarik eta gaitzetarik: haukien gaiñean gardian egoteko, bi gauza egiñ behar ditugu.

Bata da konsideratzea, gaitz hauk gure bitan zer efetu egiten duten, eta zertaz gabe ahal gaitzaketen: ea khentzen eta gutitzen darokuten perfet izateko dugun lehia, ala khentzen eta iraungitzen duten gure Amodio propiala. Baldiñ ez badiote miñik egiten gure amodio propialari baizen, zeñia baita gure Etsai guzien Buruzagia, ez dugu behar errenkuratu: aitzitik, bozkarioekiñ, eta ezagutzako sentimenduetan sarthurik, errebitu behar ditugu, Jaiñoak egortzen darozkigun Grazia egiazkoak bezala, ematen darozkigun laguntza handiak bezala. Baldiñ ordea perfekziona bidetik gu makhur-arazteko gai badire, eta bertutea higuñ-araz badiezagukete, ez dugu horrengatik kuraie gutiago izan behar, ez eta barneko sosegua eta bakea galdu behar: geroxeago ikhusiko dugun bezala.

Bigarrena da, Jaiñoa gana gure izpiritua altxatzen dugula, ez axolaki edo kantitu gabe errebitutzea haren eskutik heldu zaikun guzia: seguruak, egorriko darozkigun gurutzeak berak ere, baliatuko zaizkigula infinitu bat ontasunen surtsatzat, zeñ ontasun negliyatzan baititugu, ezagutu faltaz.

XXVI. KAPITULUA

Zer egiñ behar den, zenbait zauri errezibitzen denean Gudu izpiritualean.

Gure burua kolpatua sentitzen duzunean, erran nahi da: zenbait hutsetan erori zarela ikhusten duzunean ala flakotasun phuruz ala bera-riaz eta maleziak, ez zaitezela horrengatik sobra dolora; ez zaitezela txar eta khexa: baiñan zakizko bere Jaiñkoari, eta errozu fidanzia oso eta humill batekiñ. O Ene Jauna, eta ene Jaiñkoa! Orai, bai orai, naizena, ager-tu naiz: ezen zer igurik daiteken ni bezalako kreatura herbal eta istu bat ganik, errebelatzea eta erortzea baizen?... Trika zaite aphur-bat pensa-mendu hortan; zure baitan gorri eta ahalkatzekotzat, eta zure hutsaz dolorea eta urrikia konzebitzekotzat.

Gero, trublatsu eta nahasi gabe, zure kolera guzia, itzul azu zure pasione nausituen kontra.

Jauna! erranen duzu, ala krima are handiagoetan eroriko bainintzen zure Miserikordia infinituak lagundu eta atxiki ez banindu.

Errenda diotzotzu ondoan esker-onezko milla akzione Miserikordien Aita huni: maita zazu egundaiño baiño gehiago ikhustez, egiñik heldu zaizkon afruntuaz zure kontra sentikor eta herratsu izatetik urrhun, berak oraiño eskua hedatzen darotzula; beldurrez zenbait halako desordenetan berriz ere eror zaitez.

Fiñean segurantzaz oso batekiñ errozu: Erakhuts zazu, o Ene Jaiñkoa, nor eta zer zaren: ager zazu, ni bekhatore gaxoaren eta humilia-tuaren gaiñean, zure Miserikordia dibinoa: barkha dietzadatzu ene hoben guziak: ez dezazula permeti zu ganik, den gutiena ere, aparta eta separa nadiñ: zure Graziaz borthitz nazazu hartaraiño, non ez baitzaitut gehiago behiñere ofensatuko.

Hunela mintzatu ondoan, ez zohazela zundatzera, ea zure hutsa Jaiñkoak barkhatu darotzun bai ala ez: ezen hori denbora galtzea eta inu-tilki khexatzea liteke. Holako zundatzen suertean, bada haiñitz superbio-tasun eta Deabruaren artifizio, zeinak, alegia ederren azpian, zuri pena egitea billatzen baitu. Horlatan larga zazu zure burua Jaiñkoaren Miserikordia gana, eta segi-tzatzu zure obra onak eta Debozinezko pra-tikak, hutsik egiñ ez bazindu bezanbat sosegurekiñ eta trankilitaterekin. Egun berean haiñitz aldiz Jaiñkoa ofensatu baziñdu ere, ez behiñere gal, haren baitan duzun fidantzia. Egizu nik orai erran darotzudana, lehenbi-

ziko aldian bezala, bigarren, hirugarren, eta duzula zure buruarentzat aierkunde eta mespresio handiago bat, eta bekhatuarentzat herra eta hodio borthitzago bat: eta egon zaite ethorkizunean hobeki zure gardien gaiñean. Sathani handizki miñ egiten dio haren kontra gudukatzeko molde hunek; zeren baitaki hunek Jaiñkoari plazer egiten dioela, eta lehe-nago berak garaitzen zuen presuna beraz bentzutua izateaz ahalkatua eta gorritua, bethi gibela erretiratzen baita. Horra zergatik bere artifizio guziak enplegatzen dituen, gudukatzeko molde hau utz-arazteko: eta maiz ardiesten du nahi duena, gure bihotzen gaiñean atzarriak egoteko dugun artha eskasa dela kausa.

Gaiñerakoan zenbatenaz metoda hau aurkhitu baituzu gaitzagoa, hanbatenaz egiñ behar ditutzu esei handiagoak zure burua bortxatzeko, eta difikultateak garaitzeko: Eta ez zaitezela kontenta aldi batez xoillki pra-tika on hau enplegatzeaz; bainan maiz eta maiz berriz lot zakizko; bekha-tu bakhar batez baizen, zure konziencia kargatua aurkitzen ez bazindu ere. Baldiñetaria beraz bekhatu batek, (zeiñetan erortzeko zorigaitza izatu bai-tuzu), kuraiea gal-arazterañokoan khexatzen bazaitu; egiñ behar ditutzun gauzatarik lehenbizikoa da, zure Arimako bakea eta Jaiñkoa baitango fidantzia kobratzea. Ondoan behar duzu Zerura bihotza altxatu, eta fer-muki sinhetsi, huts-egiñaz batzuetan sentitzen den khexaguneak, ez duela bere xede eta objetzat Jainko ofensatua; baiñan bai merezi ditugun penak eta gastiguak, zeiiñen beldurrago baitgare, bertze gaiñerako guzien baiño.

Haiñ desiratzekoa eta haiñ nezesarioa den sosegu hau kobratzeko moiana, da, ondoan ez niholere zure hutsa gogora erakhartzea: bainan begiratzea Jaiñkoaren Ontasun infinituari, zeiiña bethi prest baitago bark-hatzera, eta zeiiñak desiraten baitu miserikordia egitea krimarik itsusienak eta beltzenak egiñ dituen bekhatorerik handienari, eta ahal guziak enple-gatzen baititu, hunelakoak bere egiñbidera bihur-arazitzeko, berekiñ her-siki yunta-arazteko, mundu huntan bide onean ibill-arazi ondoan, ber-tzean bethikotz dohatsu errendatzeko. Reflekziona hauk, edo hunelako bertze zenbaitek zure izpiritua sosegatu duten ondoan, bihur zaite kuraioski orduan, zure bekhatua konsideratzera, eta erran ditugun guziak ponturen pontu garda-tzatzu.

Fiñean Penitenziatzeko Sakramenduan, (zeiñetara maiz hurbiltzea konseillatzen baitarotzut) erakhar atzu zure begien aiñtziñera zure huts eta falta guziak, eta diren bezalakoak garbiki deklaratu diotzotzu zure Aita izpiritualari, berri-berritan, sentitzen duzularik dolore min bat, hetan erori izanaz; eta hartzen duzula borondate berri eta fermu bat, ez zarela gehia-go hetan behinere eroriko.

XXVII. KAPITULUA

Nola duen Satanek, bertuteari lothu nahi zaizten presunak, bai eta bizioan oraiño ehortziak daudezenak, tentatzeko eta engantzeko antzea eta usantza.

Gauza segur bat da, Deabruak ez duela bertze pensamendurik, gizonen gal-araztea baizen; eta ez dituela guziak manera berean atakutzen. Zuri beraz erakhasteko haren fiñezia eta artifizioetarik zenbait, markatuko darozkitzut yende suerte diferentak estatu eta dispozicione diferentetan aurkhitzen direnak. Batzuek bekhatuaren esklabo dire, eta ez dute bere gatheak haustera pensatzen ere. Bertze batzuek nahi lukete bada, esklabotasun hartarik ilkhi: baiñan deus ez dute egiten bere buruak libratzeko. Bertze batzuek uste dute bide onean direla; noiz-etero baitire urrhundenak eta markhurtuenak. Bertzeak fiñean, bertutearen gradurik gorenari ardietsi ondoan, erortzen dire egundaiño baiño tristekiago eta perilloskiago. Ondotikako Kapituluetan mintzatzeraz goaz yende suerte hautaz guziez.

XXVIII. KAPITULUA

Deabruak zenbat arte gaxto enplegatzen dituen, bekhatuan eror-arazi dituenak, behiñ-bethikotz gal-arazteko eta ostiñatzeko

Satanek behin arima bat bekhatuan eror-arazi duenean, ez da maleziarik, enplegatzen ez duenik, hura are gehiago itsutzeko, eta haren izpiritutik urhutzeko bere estatu ondikozkoa ezagut-araz diozoken guzia. Oraiño kontentatzen balitz, Jainkoak egortzen diotzan, pensamendu onak haren baitan ithotzeaz; eta hunelako lehuan, gaxtoak inspiratzeaz! Baiñan urrhunago goaten da. Hirriskua den okasionetan barna saraztera enzaizaten da; segadak hedatzen diotza, berriz ere eror dadiñtzat edo bekhatu berean edo bertze bekhatu itsusiagoetan. Hortik heldu da, Zeruko argiez billuzia, geroago eta gehiago berretzen eta emendatzen baititu bere krimak eta desordeak, eta gaxtakerian gogortzen baita. Horlatan uztai baten barnean balitz bezala, gelditu gabe, bira-birada billa, eta buruz behera badoha illhunbetarik illhunbetara, lezetik lezera, bethi urrhuntzen dela hanbatenez salbamenduko bidetik, eta emendatzen duela bere bekhatuen nonbrea; non ez duen Jainkoak, laguntza berezi eta nihoiz ez bezalako batez atxikitzen eta sustengatzen.

Gaitz huni eman behar zaion erremedio berehalakoa da, hunelako arima gaxo batek errezibi detzan, kontra egiñ gabe, Jainkoaren inspirazioneak, zeiniek illhunbetarik ilkhi-araziko baitute argi handira, eta biziotik bertutera: eta su eta khar handirekin berehala oiher egiñ dezan: Ah, Jauna! hel zakizkit; ethor zaite, arren, lauster, ni laguntzera; ez dezazula permeti, nagoen gehiago ehortzia herioaren eta bekhatuaren thonba beltzean. Haiñitz aldiz erran behar ditu hitz hauk berak, edo bertze hunelakoak: eta ahal badegi, goanen da berehala bere Aita izpirituala gana, yakiteraz zer egiñen duen, eta hersten duen etsaiaren kontra hari armak galdegitera. Baldiñ ordu berean ezin goan baditeke: izan behar du errekoritsu Gurutzefika gana, bekhokia lurrarekin yosirik, ahuspez haren oinetan ematen dela. Othoitztuko du oraiño aldartez Zeruko Erregiña, eta errekeritu beharko du urrikal dakion: ezen den bezalako dohakabeak segurki yakih ahal dezake diliyenzia huntarik dohala eta dependitzen dela, hark bitoria eramatea; ikhustera goazen bezala heldu den Kapituluari.

XXIX. KAPITULUA

*Izpiritu gaxtoa baliatzen den imintzinez, konbertitzetik osoki
gibelatzeko yende batzu, zeñiak, bere konzienziaren estatu tristea
sentiturik eta ezagaturik, konbertitzeko zenbait nahiki baitute:
Eta nondik heldu den, haukien borondate onak gehienez baitire
efetu gabeak, edo obretan ez emanak.*

Bere konzienziako estatu gaxtoa ezagutzen dutenek, eta hartarik ilhki nahi luketenak, usten dituzte bere buruak enganatzera Satanez, zeñiak bere ahal guziak egiten baititu, haiñak seguratzeko badutela oraiño denbora eta ephe luze bat bizitzeko; eta hala, bere konbersionea segurki luza ahal dezaketela. Malizioski begien aintzinean ematen diote, hunelako hauzi, bertze gauza guziak baiño lehen, xuritu behar dutela; duten enbrazu handi batetik libratuak izan behar dutela: non ez, eziñ lot dakizkoke-la ziñ-ziñez bizitze izpiritulari, ez eta soseguan konpli Jaiñkozko praktikak.

Hauxe da tranpa bat, zeñetan haiñitz yende uzten baitituzte bere buruak hartzera, eta egunoroz hartuak aurkhitzen baitire. Baiñan ez da nihor hunen kausa billa dezakenik nork bere lazotasunean baizen: eta hau, egiteko batean, zeñetan kestione baita salbamenduaz eta Jaiñkoaren Gloriaz. Bakhotxak beraz, utzirik hitz hauk: Bihar, bihar, erran beza: Gaurdanik, orai beretik. Eta! zertako Bihar? Nondik dakit biharko eguna ikhusiko dudala? Eta hortaz osoki seguratua banintz ere: salbatu nahi izatea othe da bada ene penitentzia eta konbersionea luzatzea? Bitoria ardie-tsi nahi izatea othe liteke, nork bere buruari zauri berriak egitea?

Beraz eziñ dudatuzko gauza bat da, aintzineko Kapitulan markatu dugunari bezala, enganio huni ere ihes egiteko, Zeruko inspirazionei berehala obeditu behar zaiela. Berehalatasun mintzo naizenean, ez dezazula uste izan mintzo naizela nahiki ariñez: borondate flako eta agorrez. Hunelako nahikiek hainitz presuna tronpatzen dituzte haiñitz arrazoiñez. Lehena da, zeren hunelako borondatekiak ez baitire funts onezkoak, eta ez baitire heldu nork bere buruaz duen Mesfidantziatik, eta Jaiñkoa baitan den Fidantziatik. Gero zer gerthatzen da? Arima, urguilleria gorde batez bethea, itsutzen da hartaraiñoan, non bertutearen itxura baizen ez dituzten praktikak hartzen baitditu bertute segur eta solido batentzat. Gaitz hunen erremedioak, eta hau ezagutzeko moianak heldu dire, Jaiñko beraren Miserikordiatik, zeñiak permetitzen baitu eror gaitezen; gure erorikoen medioz xuhurtuak eta argituak, utz eta gal dezaguntzat gure inda-

ren gaiñean dugun fidantzia, Jaiñkoaren Graziaren gaiñean behar dugun fidantziari lotzeko; eta billuz gaitzentzat, hurren ezagutzen ez dugun, gure urguilleriaz, gure buruen ezdeustasuna humillki ezagutzeko eta aithortzeko. Beraz gure deliberazione on guziak eziñ daitezke etetuzkoak, non ez dire fermuak eta iraupenezkoak: eta eziñ izan daitezke fermuak eta iraupenezkoak, non ez diren funtski pausatua gure buruazko mesfidantziaren, eta Jaiñko baitango fidantziaren gaiñean.

Bigarren arrazoiña da: Zenbait desirkunde on heldu zaikunean, ez diogu gure buruari proposaten bertutearen edertasuna eta exselenzia baizen, hunek bere baitarik duen arren nahikirik flakoenak bereganatzeko indarra, eta ez gare batere Orhoitzen, bertute hura ardiesteko nezesarioro diren nekhez eta trabailuez. Horra zergatik arima putrun eta xotal bat, den trabarik xumenak arrestatzen eta izitzen duen, eta hasi duen obra zerk utz-arazten dioen. Har zazu beraz usantza, bertuteak ardiestean edireten diren trabak, bertuteak baiño lehen, gogora erakhartzekoa: traba haukiñ gaiñean zure izpiritua maiz okupa zazu, eta okasionearen edo atizaren arabera, hek garaitzera prepara zaite. yakiñ zazu gaiñerakoan, edo zure buruaren bentutzeko, edo zure etsaiei kontra egiteko zenbatenez izanen baituzu animo gehiago, hanbatenez agertuko zaizkitzula traba hauk ariñagoak eta bentutzeko errexagoak.

Hirugarren arrazoiña. Gure deseñu onetan ez dugu hanbat konsideratzen bertutea eta Jaiñkoaren nahia, nola gure intres propiala: eta hau miazzenik gerthatzen da, konsolazione handiak, beregaiñki nahigabetan, errebitzen ditugunean. Ezen gure gaitzentzat solayimendurik batere mundu huntan aurkhitzen ez dugun orduan, hartzen dugu, behinbethikotz Jainkoarekiñ bat egiñak egoteko deseñua, eta bertutezko obrei baizen, ez aplikatzeko deliberazionea. Parte huntarik hutsik ez egitekotzat, Zeruko Graziez usaia gaxtoa egitetik ungi begira gaitezen: izan behar dugu humill eta erne gure deseñu onetan: ez gakizkola libra debozionearen zelo indiferent bati, zeñiak, eziñ konpli detzakegun botuak egitera, funtsgabeki engaia ahal baitgaitzake.

Baiñan nahigabeak ditugunean, izan tzagun xedea eta borondatea xoillki, garraiatuko dugula ungi gure Gurutzea Jaiñkoak manatzen deraukun moldean; eta Gurutze hartan emanen dugula gure gloria, errefusatzera iño gizonen partetikako solayimendu guziak, eta batzuetan Jaiñkoarenganikakoak ere. Ez dezagula galde, ez desira bertzerik, baizen Guziz botheretsuaren eskuak gure atsekabetan sustenga gaitzan; eta haren Graziarekiñ batean, pazienzearekiñ eta ixillik, yasan detzagun, berak egorri nahiko darozkigun, pena eta nahigabe guziak.

XXX. KAPITULUA

*Perfekzionario bidean dabiltzala uste duten Girstiño batzuek,
nola tronpatzen diren.*

Behiñ eta bietan etsaia garaitua den ondoan, ez da horrengatik gelditzen, hirurgarren asaldu eta atakhada bat eman gabe. Bere ahalaz, ahantz arazten darozkigu, oraietan gudukaturik heldu garen pasioeak eta bizioak; eta burura ematen daroku, perfekzione halto eta gure ahalez goragoko bati lotzeko borondate eta deseñu banhoa; zeren seguratu baita, behiñere harataraiño eziñ iganen garela. Horra zergatik oren guzian errebitzen ditugun heriotzeko kolpeak, eta ez baitugu pensatzen ere, hauki erremedio ematea: ezen deseñu eta borondate lilluragarri horiek iduritzen zaizkigu egiazko obrak eta efetuak direla; eta superbiostasun gorde batez, uste dugu, ya saiñdutasunik gorenera iganak garela. Gisa huntan: eziñ yasan dezakegu nahigaberik eta afrunturik xumena: eta guziarekiñ egoten gare luze Meditazionean, deseñu handiak formatzen, tormenta latzgarrienak eta Purgatorioko penak ere yasanen ditugula, Jaiñkoaren amorea gatik.

Gu tronpatzen gaituena hauxe da: nola gure gorphutza ez baita hainitz ikharatzen urrundikako sofrikariez; pena handienak, pazientzia handiago batekin, efetuzki eta bere baitan, paraitzen dituztenekien, gure guruak berdiñean emateko ausartia hartzen dugu. Etsaiaren artifizio haiñ danyerosari ihes egiñ nahi badiogu, fermuki delibera-zagun gonbatatzea, eta hitzak utzirik, obraz guduka zagun, inguratzen eta hurbilldik atakatzen gaituzten etsaien, nonbre handia. Hortik ezagutuko dugu, ea gure deseñuak eta gure proposak flakoak ala yenerosak ziren, itxurazkoak ala ziñ-ziñezkoak; eta iganen gare perfekzionera, Saiñduek erakhartsi darokuten bide egiazkoaz.

Maiz eta ardura atakatzen ez gaituzten etsaiez denaz bezanbatean, ez gaitezela hauk gudukatzeaz hainitz penetan eman, non ez dugun aiñtinetik ikhusten, zenbait okasionetan eta zenbait orduz, gure kontra altxatuko direla. Ezen hunelakoen atakadak sustengatzeko estatutan aurkhi gaiteneztat, goizdanik aiñtziñkar hartu behar dugu, haukien garaitzeko deliberazione fermu bat.

Ordean zein nahi den fermua izan dadiñ hartzen dugun deliberazio-nea, ez dezagula hau har bitoria batentzat; zenbait denboraz bertutezko

obretan gure buruak trebatu bagintu ere, eta bertutean haiñitz gora igan bagiñe ere. Egon gaiten bethi humilltasunean: gaizki guziak igurik atzigun gure flakotasunaren partetik: mesfida gaiten geure buruaz: eman tzagun gure fidantzia guzia Jaiñko xoilla baitan: maiz othoitz zagun, guduan borthitz gaitzala, hurrisku guzietarik begira gaitzala; gure bihotzetan beregaiñki itho detzala urguilluaren, presumzionatearen, eta gure indarren gaiñean dugun fidantziaren sentimendu guziak. Horra zein medioz uste izan dezakegun perfekzionerik gorenera igan ahal gaitzekela; bertze alde-tik zenbait default xumetarik korreyitza pena handi bat dugun arren. Jainkoak maiz hunelakoak uzten darozkigu gu humilietzekotzat; eta moien hortaz, gure obra onez ardietsi ditugun merezimendu ttipi eta aphurrak konzerba detzaguntzat.